

KONINKRIJK BELGIE

ROYAUME DE BELGIQUE

ADVIES 33.342/1/3/4

VAN DE AFDELING WETGEVING
VAN DE RAAD VAN STATE

AVIS 33.342/1/3/4

DE LA SECTION DE LÉGISLATION
DU CONSEIL D'ÉTAT

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, eerste, derde en vierde kamer, op 29 april 2002 door de Vice-Eerste Minister en Minister van Begroting, verzocht hem, binnen een termijn van ten hoogste drie dagen, van advies te dienen over een voorontwerp van programmawet, heeft op 3 mei 2002 het volgende advies gegeven :

Le CONSEIL D'ÉTAT, section de législation, première, troisième et quatrième chambre, saisi par le Vice-Premier Ministre et Ministre du Budget, le 29 avril 2002, d'une demande d'avis, dans un délai ne dépassant pas trois jours, sur un avant-projet de loi-programme, a donné le 3 mai 2002 l'avis suivant :

Volgens artikel 84, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State moeten in de adviesaanvraag de redenen worden opgegeven tot staving van het spoedeisend karakter ervan.

In het onderhavige geval wordt het verzoek om spoedbehandeling gemotiveerd

"doordat het voorontwerp in talrijke maatregelen voorziet die een correcte uitvoering van de begroting 2002 moeten garanderen. Een aantal beslissingen genomen in het kader voor de «Begrotingscontrole 2002» dienen zo spoedig mogelijk worden uitgevoerd.

Ook andere overwegingen werden weerhouden om voor dit geheel van maatregelen de hoogdringendheid te vragen. De uitvoering van deze wettelijke bepalingen kan inderdaad niet geschieden zonder de efficiënte medewerking van de betrokken overheidsdiensten. De implementatie van al deze maatregelen dient door deze administraties nog grondig voorbereid te worden, vereist aanpassingen van interne werkingsprocessen, opstellen van nieuwe administratieve procedures en informatie van de rechthebbenden. Ook deze processen moeten nog in 2002 gerealiseerd worden om hun effectieve inwerkingtreding nog dit jaar te kunnen realiseren.

Een aantal bepalingen hebben tevens betrekking op het bieden van een hoogdringende oplossing aan technische problemen die omwille van interpretatieproblemen of een inefficiënte werking van de diensten of hun relaties tot andere instellingen een correcte uitvoering van het beleid in de weg staan.

Meer specifiek vindt men rechtvaardigingen voor de spoedeisende noodzakelijkheid in de Memorie van Toelichting, en daarnaast kunnen nog aangehaald worden :

- Gelet op de dringende noodzakelijkheid gemotiveerd door het feit dat het Rekenhof in zijn brief van 27 februari 2002 vaststelt dat de financiële onderbouw van het opleidingsproject voorzien in het sociaal akkoord voor de gezondheidssector van 1 maart 2000, niet conform de vigerende bepalingen verlopen is; dat het voor de rechtszekerheid en de continuïteit van de inmiddels aangegane verbintenissen aangewezen is om de vigerende bepalingen in overeenstemming te brengen met de wijze waarop het opleidingsproject uitgebouwd werd; dat het Rekenhof eveneens in het kader van een doelmatigheidscontrole erop aandringt dat zonder verwijl de verjaringstermijn voor alle vormen van tussenkomst vanwege de RSZPPO op vijf jaar zou worden vastgesteld; dat in het kader van de strijd tegen de mensenhandel het van essentieel belang is dat een vastgestelde lacune in de wetgeving, te weten het feit dat de sociale inspectie van het Ministerie van Sociale Zaken, Volksgezondheid en Leefmilieu klaarblijkelijk over het hoofd gezien werd als bevoegde dienst om inbreuken op de vreemdelingenwet vast te stellen, onmiddellijk weggewerkt wordt; dat het in het kader van de begrotingsverplichtingen voor het jaar 2002 nodig is om de lijst van de aangelegenheden die via een alternatieve financiering van de

.../...

sociale zekerheid geregeld zullen worden, aan te vullen; dat het aangewezen is om de wetgeving betreffende de ziekenfondsen en de landsbonden van ziekenfondsen aan te passen, rekening houdend met de wet van 7 mei 1999 houdende het Wetboek van vennootschappen, en dat tegelijkertijd de werking van de revisoren geoptimaliseerd dient te worden; dat het aangewezen is om zo spoedig mogelijk de gevallen waarin administratieve geldboetes opgelegd kunnen worden in het kader van de wetgeving betreffende de ziekenfondsen en de landsbonden van ziekenfondsen, uit te breiden, ten einde optimaler de resultaten beoogd bij die wetgeving te kunnen bereiken; dat afgesproken werd dat een regeling inzake borstvoedingspauzes op 1 juli 2002 in werking zal treden en dat bijgevolg zonder verwijl hiervoor de wettelijke grondslag moet worden gelegd; dat in de financiering van zorg thans reeds rekening gehouden wordt met elementen van werkomstandigheden die de kwaliteit en de betaalbaarheid van de zorg ten goede komen; dat de Raad van State in een recent advies evenwel van oordeel is dat de huidige wettelijke bepalingen een dergelijke financiering niet toelaten; dat het voor de continuïteit en rechtszekerheid bijgevolg nodig is dat de reikwijdte van de huidige wettelijke bepalingen onmiddellijk verbreed wordt; dat het nodig is om het aantal kinesisten die prestaties uitbetaald krijgen ten laste van het RIZIV te verminderen om aldus de leefbaarheid van het beroep veilig te stellen; dat daartoe zonder verwijl een sociaal plan operationeel moet worden gemaakt; dat het voor het verzekeren van de continuïteit van de individuele rekening en in het licht van de multifunctionele RSZ-aangifte en e-government nodig is dat zonder verwijl de nodige uitvoeringsmaatregelen moeten kunnen getroffen worden en dat hiervoor de nodige wettelijke grondslag gecreëerd moet worden; dat het nodig is dat zonder dralen bepaalde tekortkomingen die worden vastgesteld in de bescherming van de gegevens waarover de Kruispuntbank voor de sociale zekerheid beschikt, worden ondervangen en dit om het vertrouwen van de burgers en bijgevolg de goede werking van het sociale zekerheidsstelsel niet te schaden; dat het aangewezen is dat bepalingen met betrekking tot de Kruispuntbank voor de sociale zekerheid die een nauwe band vormen met de beschermingsbepalingen, in één geheel aan het Parlement worden voorgelegd;

- Sociaal statuut zelfstandigen :

De eerste bepaling, door het feit dat de overgangsbepalingen per vergissing niet de nieuwe datum van inwerkingtreding van de nieuwe regeling vermelden, namelijk 1 oktober 2001, maar wel de datum van 1 juli 2001, doet een juridische leemte ontstaan voor de faillissementen die werden uitgesproken tussen deze twee data, die dringend moet rechtgezet worden.

De tweede heeft de bedoeling een discriminatie t.a.v. de gepensioneerden met kinderlast, met ernstige benadeliging voor betrokkenen, zo dringend mogelijk te corrigeren.

De derde heeft de bedoeling zo spoedig mogelijk een reglementaire basis te kunnen voorzien voor een reeds bestaande praktijk waarbij de fondsen onverantwoorde kosten vermijden en afzien van de invordering van bijdragen wanneer het bedrag zo gering is dat de invordering aleatoir is geworden.

.../...

De inlassing van een wettelijke basis voor het doorbreken van de verjaringstermijn van de terugbetaalbaarheid van onverschuldigde bedragen is hoogdringend omdat het laattijdig karakter van sommige van die terugvorderingen niet kan verweten worden aan een fout van de zelfstandige, en een faire houding van de overheid een snelle terugbetaling verantwoordt.

Met het artikel m.b.t. een nieuwe opdracht van het Participatiefonds is het de bedoeling deze nieuwsoortige tussenkomst van het Participatiefonds aan te wenden voor de sector van de kinesitherapie, met het oog op de dringende en noodzakelijke structurele besparingen in de gezondheidszorg.

- De wijziging van het koninklijk besluit nr. 78 van 10 november 1967 betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen, gezien het groot belang voor de bescherming van de volksgezondheid.
- De wijziging van de wet van 10 augustus 2001 houdende maatregelen inzake gezondheidszorg, teneinde de continuïteit van de zorgverstrekking door vroedvrouwen en de beoefenaars van de verpleegkunde te verzekeren en gelet op de tijdspanne die nodig is tussen de datum van inwerkingtreding van de wet van 10 augustus 2001 houdende maatregelen inzake gezondheidszorg en het ogenblik van publicatie van de uitvoeringsbesluiten, wordt het uiterst noodzakelijk geacht om in de publicatie van de ontworpen artikelen tot wijziging van de wet van 10 augustus 2001 houdende maatregelen inzake gezondheidszorg te voorzien. Op deze wijze kan worden voorkomen dat vroedvrouwen en verpleegkundigen in de illegaliteit hun beroep zouden uitoefenen.
- Overwegende dat de Europese Commissie op 28 maart 2001, na een eerste analyse van de Belgische maatregelen inzake omzetting van de richtlijn 93/104/EG van 23 november 1993 betreffende een aantal aspecten van de organisatie van de arbeidstijd, de aandacht van de Belgische regering heeft gevestigd op het feit dat de uitsluiting van de artsen, veeartsen en tandartsen uit het toepassingsgebied van de Arbeidswet van 16 maart 1971 niet conform is met deze Europese richtlijn, dit terwijl de omzetting van deze richtlijn ten laatste had moeten plaatsvinden voor 23 november 1996.
- De beslissing om een betekenisvolle actie te voeren met de bedoeling in te spelen op de problematiek van de digitale kloof werd door de Regering bevestigd in haar algemene beleidsverklaring van oktober 2000 en bevestigd in haar verklaring van september 2001.
- Het proces voor de uitvoering van dit beleid is formeel ingezet sedert 1 april 2002. De onontbeerlijke bijkomende financiering die werd onderschreven bij de Europese Investeringsbank dient verzekerd te worden in het kader van een aanbesteding bij inschrijving die net gelanceerd is en die begin september eerstkomend wordt afgesloten met de ondertekening van een bestelbon voor een bedrag van zowat 99 miljoen euro.

- Overwegende dat de nieuwe regeling inzake het recht voor werknemers op vaderschapsverlof en adoptieverlof met ingang van 1 juli 2002 in werking treedt en dat onverwijld de mogelijkheid moet worden geschapen voor de Koning om de bijzondere modaliteiten te bepalen inzake toepassing van dit recht ten aanzien van bepaalde werknemers die niet worden tewerkgesteld in een arbeidsregeling gespreid over 5 dagen per week.
- Gelet op het feit dat de plaatselijke werkgelegenheidsagentschappen de bevoegdheid moeten krijgen om buurtwerken en -diensten te leveren in het raam van de regeling buurtwerken en -diensten die binnenkort operationeel zal zijn en zij hiervan onverwijld op de hoogte moeten gebracht worden om eventueel de nodige schikkingen te kunnen treffen.
- Gelet op het feit dat er een harmonisering nodig is tussen het plus-twee-plan en het plus-drie-plan enerzijds en het plus-één-plan anderzijds wat betreft het niet in aanmerking nemen van dienstboden, leerlingen, stagiairs in het kader van de vorming tot ondernemingshoofd en gelegenheidsarbeiders in de landbouw-of tuinbouwsector voor het bepalen van wat een nieuwe werknemer is en dat de werkgevers hiervan onverwijld moeten op de hoogte gebracht worden.
- Het feit dat het van belang is, de afwisseling tussen een opleiding en een baan te ontwikkelen, binnen het kader van de startbaanovereenkomst, voor het begin van het schooljaar 2002-2003.
- Het Nationaal Onderzoeksinstituut voor arbeidsomstandigheden, een openbare instelling gecreëerd door de wet van 20 juli 1991, is de emanatie van de instelling van openbaar nut «Belgische Dienst Opvoering Productiviteit» opgericht in 1956.

Op 29 juli 1993 heeft de Regering beslist om het Instituut te integreren in het Ministerie van Tewerkstelling en Arbeid. Deze beslissing werd niet uitgevoerd.

In november 2000 hernam het definitief eindrapport «Copernicus» het principe van de beslissing van juli 1993 en voorzag opnieuw de integratie van het Nationaal Instituut in het Ministerie van Tewerkstelling en Arbeid.

Aangezien de oprichting van de Federale Overheidsdienst Werkgelegenheid, Sociaal Overleg en Arbeid weldra uitwerking zal hebben, dient de beslissing in het eindrapport «Copernicus» waarbij de integratie van N.O.V.A. werd voorzien, uiterst dringend uitgevoerd te worden.

Het is derhalve noodzakelijk de nodige maatregelen te nemen ten einde de beslissing genomen in het rapport «Copernicus» uit te voeren.

- De betalingen op de thesaurierekening dienen, alleszins gedeeltelijk, te gebeuren voor eind 2002. Bovendien heeft het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen in het arrest van 3 juli 2001 België veroordeeld omdat het had nagelaten de nodige maatregelen te treffen. De Europese Commissie dringt in een brief van 20 maart 2002 nogmaals aan op een onmiddellijke oplossing voor het probleem van de dubbele fiscale aftrek.

.../...

- Het departement Landverdediging voert enkele wijzigende bepalingen in 9 wetten houdende het administratief, syndicaal en pecuniair statuut van de militairen, evenals in de wet van 10 april 1973 houdende oprichting van een Centrale Dienst voor Sociale en Culturele Aktie (CDSCA). Een laatste bepaling schept de wettelijke basis voor de prestaties van de Krijgsmacht ten voordele van derden.

De realisatie van deze enkele wettelijke bepalingen vergt de hoogdringendheid.

De wijziging van de voornoemde wet van 10 april 1973 laat toe, in het kader van de nieuwe eenheidsstructuur van het departement Landsverdediging en van de integratie tussen burgers en militairen die er het gevolg van is, om zo snel mogelijk het geheel van de opdrachten van de CDSCA uit te breiden naar het burgerpersoneel.

De wijziging van het syndicaal statuut van de militairen (wet van 11 juli 1978) beantwoordt, met de dringendheid die geboden is, op de kritieken geformuleerd door het Arbitragehof in zijn arrest 141/2001 van 6 november 2001.

De wijziging aan de pecuniaire wet van 20 mei 1994 beoogt sneller de aflijning te realiseren op de bepaling houdende de gegarandeerde bezoldiging die geldig is voor bepaalde beambten van de ministeries, die onlangs gewijzigd werd bij het koninklijk besluit van 9 januari 2002.

De andere bepalingen, die het administratief statuut van de militairen en van de kandidaat-militairen wijzigen, kaderen in de inplaatsstelling van de nieuwe eenheidsstructuur in de schoot van het departement Landsverdediging. Het blijkt inderdaad noodzakelijk om namelijk de organisatie van de bevorderingscomités voor hoofd- en opperofficieren aan te passen teneinde rekening te houden met de eenheidsstructuur, en om de diverse mogelijkheden van reclassering aan te passen van kandidaat-militairen in geval van problemen in hun vorming, gezien deze op het einde van het lopende academiejaar (2001-2002) van kracht zullen moeten worden.

Zij beantwoorden daarenboven aan een dringende behoefte om bepaalde punctuele aspecten van de wetgeving te doen evolueren, zoals de mogelijkheid om bepaalde cursussen in de Engelse taal te onderwijzen, indien het technisch aspect of het gebruik dit rechtvaardigen. Niet enkel worden bepaalde cursussen reeds in die taal onderwezen, maar de recente wettelijke initiatieven van de overheid ten aanzien van de ex-piloten van SABENA versterken de behoefte om, in het kader van hun opleiding tot militair piloot, bepaalde cursussen in de luchtvaartkunde in het Engels te kunnen verstrekken.

Het scheppen van een wettelijke basis voor de prestaties ten voordele van derden beantwoordt aan de noodzakelijke dringendheid zoals geformuleerd door het Rekenhof in haar audit-verslag inzake dit onderwerp; dit verslag werd overgemaakt aan de Kamer van de volksvertegenwoordigers in oktober 2001.

- Het feit dat mag worden verwacht dat binnen korte tijd het K.B. dat de lijst vaststelt van de administratieve en logistieke gebouwen die aan de gemeenten en meergemeentenpolitiezones worden overgedragen zal worden gepubliceerd en dat ingevolge dit K.B. de eigendomsoverdracht zal worden geacht te hebben plaatsgevonden met ingang van 1 januari 2002.
- Inzake Economische Zaken wordt de hoogdringendheid gemotiveerd door enerzijds, opmerkingen van het Rekenhof, anderzijds de hervorming van de federale overheidsdiensten. De volgende artikelen dienen gezien in het licht van het wegvallen van de wettelijke basis van de Wet van 04 juli 1962 betreffende de openbare statistiek waarop de bestaande regulering en toezicht op de internationale handel in diamant zijn gestoeld.

Het Kimberley Process (VN-resolutie 55/56(2000)) voorziet in het Werkdocument nr. 1/2002, 22 maart 2002 «Essentiële elementen voor een internationaal certificatieschema betreffende ruwe diamanten met het oog op het verbreken van het verband tussen gewapend conflict en de handel in ruwe diamant»*, onder sectie VI «Aanvang voor de implementatie van het schema», het opzetten van het schema tegen eind 2002.

- Gelet op het feit dat de geldende wetgeving geen uitkomst biedt bij de oplossing van betwistingen aangaande de aard van geleverde postdiensten met toegevoegde waarde en hun afbakening met de diensten die van de universele diensten deel uit maken.
- Gelet op het feit dat de Franstalige en de Nederlandstalige versies van artikel 144 octies, § 1, eerste gedachtestreep en van art. 144 duodecies, § 1, 1ste lid, van de wet van 21 maart 1991 betreffende de hervorming van sommige economische overheidsbedrijven niet overeenkomen, wat tot misleidende interpretaties kan leiden.
- Gelet op de ingebrekestelling die de Europese Commissie van 15 januari 2002 aan België heeft gericht met betrekking tot de uitbreiding van het postmonopolie tot de elektronische aangetekende zendingen.
- De rechtzetting van de programmawet van 30 december 2001 zou BIAC de mogelijkheid bieden om de gronden, die buiten de luchthaven gelegen zijn en niet nodig zijn voor de exploitatie van de luchthaven, niet te moeten kopen. Deze wijziging dient spoedig te worden doorgevoerd om reden van de rechtszekerheid in hoofde van BIAC.
- De aanpassing van de wet van 1 april 1971 is hoogdringend aangezien ingevolge een stricte interpretatie van deze wet geen enkele delegatie meer mogelijk is op het niveau van de uitvoeringsdiensten van de Regie in de verschillende provincies. Derhalve moet elke beslissing worden genomen in Brussel, hetzij door de Minister, hetzij door de Directeur-generaal, hetzij door een Ambtenaar-generaal, hetgeen nefast is voor een efficiënte werking van de Regie der Gebouwen."

ONDERZOEK VAN DE TEKST

TITEL II - SOCIALE ZAKEN

Hoofdstuk I - Sociale Maribel

Artikel 3

In de Nederlandse tekst van het ontworpen artikel 1, § 7, 2°, voorlaatste lid, dient, conform de Franse tekst van die bepaling, te worden geschreven "de opbrengst van (...) niet geheel gebruikt" in plaats van "het geheel van de opbrengst van (...) niet gebruikt".

Hoofdstuk V - Wijziging van de wet ...tot oprichting van het Fonds voor de pensioenen van de geïntegreerde politie en houdende bijzondere bepalingen inzake sociale zekerheid

Artikel 8

Alleen de meergemeentepolitiezones beschikken over eigen rechtspersoonlijkheid. Het woord "politiezones" dient bijgevolg vervangen te worden door de woorden "gemeenten en meergemeentepolitiezones" ⁽¹⁾.

Dezelfde opmerking geldt voor het artikel 104.

⁽¹⁾ Advies 31.615/4, gegeven op 8, 9 en 10 mei 2001 door de afdeling wetgeving van de Raad van State over een voorontwerp dat ontstaan heeft gegeven aan de programmawet van 19 juli 2001 (Gedr. st. Kamer, nr. 50-1262/001) en advies 31.955/2/V, gegeven op 10 september 2001, over een voorontwerp van wet "tot oprichting van het Fonds voor de pensioenen van de geïntegreerde politie en houdende bijzondere bepalingen inzake sociale zekerheid", (Gedr. st., Kamer, nr. 50-1519/1).

Hoofdstuk VI - Wijzigingen van de wet van 6 augustus 1990 betreffende de ziekenfondsen en de landsbonden van ziekenfondsen

Artikel 16

In de inleidende zin van artikel 16 van het ontwerp dient duidelijker te worden aangegeven dat de ontworpen bepaling een afzonderlijk lid van artikel 35 van de wet van 6 augustus 1990 zal vormen.

Artikel 17

Ter wille van de duidelijkheid schrijve men in artikel 17 van het ontwerp :

"..., wordt aangevuld met de woorden 'en wordt, samen met de notulen van deze algemene vergadering, aan de Controledienst toegestuurd binnen de door deze laatste bepaalde termijn'".

Artikel 19

Op het einde van de Nederlandse tekst van het ontworpen artikel 43, § 3, van de wet van 6 augustus 1990 (artikel 19, 1°, van het ontwerp), dient ter wille van de eenvormigheid van de redactie te worden geschreven : "... binnen de door deze laatste bepaalde termijn".

Artikel 26

1. Duidelijkheidshalve passe men de redactie van het ontworpen artikel 60bis, vijfde lid, 1°, van de wet van 6 augustus 1990 aan als volgt :

"1° in geval van niet-naleving van de beslissingen van de Raad van de Controledienst waarbij, met toepassing van artikel 11, §§ 2 en 3, de goedkeuring wordt geweigerd van de statutaire bepalingen of de wijzigingen ervan;".

.../...

2. Op het einde van de Nederlandse tekst van het ontworpen artikel 60bis, vijfde lid, 2°, moet worden geschreven "..., door de Raad van de Controledienst niet goedgekeurd zijn".

Hoofdstuk IX - Maatregelen betreffende het bijhouden van de individuele rekeningen

Artikel 34

Het verdient omwille van de duidelijkheid - en bijgevolg van de rechtszekerheid - aanbeveling om de bepalingen van artikel 34 van het ontwerp te integreren in artikel 28 van het koninklijk besluit nr. 50 van 24 oktober 1967 betreffende het rust- en overlevingspensioen voor werknemers. Het is immers af te raden om, naast in dat koninklijk besluit, ook in een autonome bepaling regels op te nemen betreffende de gegevens die op de individuele pensioenrekening dienen te worden vermeld.

Hoofdstuk X - Wijziging van de wet van 14 januari 2002 houdende maatregelen inzake gezondheidszorg

Artikel 35

1. Aangezien het ontworpen artikel 115 een uitzondering invoegt, wat bepaalde leveringen en diensten betreft, op de toepasselijkheid van de wet van 24 december 1993 betreffende de overheidsopdrachten en sommige opdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten, wordt dat artikel beter als volgt geformuleerd :

"De wet van 24 december 1993 (...) is niet van toepassing op de overheidsopdrachten voor aanneming van leveringen en van diensten van de openbare ziekenhuizen, behalve wanneer die opdrachten onderworpen zijn (...)".

2. Men schrijve in het tweede lid van het ontworpen artikel 115 "voor de toepassing van dit artikel" in plaats van "volgens dit artikel".

.../...

3. Datzelfde lid delegeert de regeling van de uitwerking in de tijd van het vorige lid niet aan de Koning, in tegenstelling tot wat in de memorie van toelichting wordt vermeld. De memorie van toelichting moet worden afgestemd op de tekst van het ontwerp.

Hoofdstuk XI - Kruispuntbank van de sociale zekerheid

Artikel 36

De inleidende zin van artikel 36 dient als volgt te worden vervangen :

"Artikel 5 van de wet van 15 januari 1990 houdende oprichting en organisatie van een Kruispuntbank van de sociale zekerheid wordt vervangen als volgt :".

Artikel 37

De stellers van het ontwerp zullen dienen na te gaan of in artikel 14, tweede lid, van de wet van 15 januari 1990 houdende oprichting en organisatie van een Kruispuntbank van de sociale zekerheid, niet dient te worden verwezen naar het door artikel 37 van het ontwerp in te voegen 2°bis van artikel 14, eerste lid, van die wet.

Hoofdstuk XII - Sociaal statuut der zelfstandigen

Artikel 43

Het eerste lid van dit artikel beoogt artikel 11, § 5, eerste lid, van het koninklijk besluit nr. 38 van 27 juli 1967 houdende inrichting van het sociaal statuut der zelfstandigen aan te vullen met bepalingen i.v.m. een regeling voor de begunstigde van een rust- of overlevingspensioen of van een gelijkaardig voordeel die de hoofdzakelijke last heeft van minstens één kind.

Luidens het tweede lid van artikel 43 van het ontwerp is die (ontworpen) bepaling van toepassing op de bijdragen verschuldigd voor de periode na 31 december 2002. Aldus wordt in een autonome bepaling van de ontworpen programmawet een toepassingsvoorwaarde opgelegd die niet terug te vinden zal zijn in artikel 11, § 5, van het voornoemde koninklijk besluit nr. 38. Een dergelijke werkwijze verdient vanuit wetgevingstechnisch oogpunt geen aanbeveling.

Mede omwille van de duidelijkheid en de rechtszekerheid, dient het bepaalde in artikel 43, tweede lid, dan ook geïncorporeerd te worden in de ontworpen bepalingen van artikel 11, § 5, eerste lid. De ontworpen tekst kan bijvoorbeeld geredigeerd worden als volgt :

"Wat de bedragen betreft die verschuldigd zijn voor de periode na 31 december 2002, kan de begunstigde van ... (verder zoals in het ontwerp)".

Artikel 46

1. In de inleidende zin schrijve men "Artikel 74, § 1, ..." in plaats van "Artikel 74, alinea 1 ...".

2. Het ontworpen artikel 74, § 1, 7°, van de wet van 28 juli 1992 houdende fiscale en financiële bepalingen voorziet in een nieuwe taak voor het Participatiefonds, dat voortaan ook belast zou worden met het voorschieten voor rekening van derden van toelagen toegekend ten behoeve van bepaalde zelfstandige activiteiten in het kader van de reconversiemaatregelen van bepaalde sectoren.

Noch de ontworpen bepaling, noch de memorie van toelichting maken duidelijk wat precies bedoeld wordt met de woorden "voorschieten voor rekening van derden". Omwille van de rechtszekerheid verdient het dan ook aanbeveling de ontworpen bepaling te preciseren, of minstens in de memorie van toelichting aan te geven welke constructies de stellers van het ontwerp op het oog hebben.

TITEL III - VOLKSGEZONDHEID

Hoofdstuk I - Wijziging van het koninklijk besluit nr. 78 van 10 november 1967 betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen

Artikel 47

1. In het ontworpen artikel 4, § 3, 4°, derde lid (artikel 47, 2°, van het ontwerp) moeten, gelet op de artikelen 378 e.v. van het Gerechtelijk Wetboek, de woorden "plaatsvervangende rechters" telkens worden vervangen door "plaatsvervangende magistraten".

2. Volgens de laatste volzin van het ontworpen artikel 4, § 3, 4°, derde lid, kan iemand slechts "lid zijn" van een vestigingscommissie of van de commissie van beroep indien hij blijkt geeft van "onbetrokkenheid bij de totstandkoming van aanvragen" (tot opening, overbrenging of fusie van apotheken).

Gevraagd naar de draagwijdte van die bepaling, heeft de gemachtigde van de regering verklaard dat het de bedoeling is dat elk lid van geval tot geval moet nagaan of het niet betrokken is geweest bij de aanvraag, en dat het zich in voorkomend geval ervan moet onthouden de zaak te behandelen.

De bepaling houdt dus geen voorwaarde in m.b.t. het lidmaatschap van de commissies; ze voert wel een onverenigbaarheid m.b.t. concrete dossiers in. Die bepaling kan dan ook beter geschreven worden als volgt ⁽²⁾ :

"Zij kunnen geen kennis nemen van een zaak, indien ze betrokken geweest zijn bij de aanvraag tot het verkrijgen van de vergunning."

⁽²⁾ Onverminderd de vraag of de bedoelde onverenigbaarheid niet reeds opgelegd wordt door de algemene beginselen van behoorlijk bestuur.

Hoofdstuk IV - Wijzigingen van de wet van 10 augustus 2001 houdende maatregelen inzake gezondheidszorg

Artikel 52

In het ontworpen artikel 21quater, § 3, tweede lid, van het koninklijk besluit nr. 78 van 10 november 1967 (ontworpen artikel 34 van de wet van 10 augustus 2001) wordt bepaald dat de personen die op 1 september 2001 in het bezit zijn van een niet-geviseerd brevet of titel van verpleegassistent of verpleegassistente, van ziekenhuisassistent of ziekenhuisassistente, de verpleegkunde, zoals bedoeld in artikel 21quinquies mogen uitoefenen indien zij erkend zijn als drager van de beroepstitel van verpleegassistent of verpleegassistente, van ziekenhuisassistent of ziekenhuisassistente, en indien zij beantwoorden aan de voorwaarden, gesteld in artikel 21sexies.

De vraag rijst of voor de betrokken personen niet moet worden voorzien in een overgangsregeling. Die zou er bijvoorbeeld in kunnen bestaan dat die personen de verpleegkunde mogen blijven uitoefenen, op voorwaarde dat zij binnen een bepaalde termijn een aanvraag tot erkenning indienen, en totdat over die aanvraag is beslist. In voorkomend geval kan aan de Koning opdracht gegeven worden om een dergelijke overgangsregeling nader uit te werken.

Hoofdstuk VIII - Wijzigingen aan het koninklijk besluit van 28 september 1999 betreffende de financiering van het Instituut voor veterinaire keuring

Artikel 59

De wijziging bij dit artikel heeft betrekking op het vierde lid, niet het derde lid, van artikel 6 van het koninklijk besluit van 28 september 1999.

Artikel 60

De wijziging die artikel 60, 1°, van het ontwerp beoogt aan te brengen in het eerste lid van artikel 7, § 1, van het koninklijk besluit van 28 september 1999, komt o.m. hierop neer dat een littera f) wordt toegevoegd aan de vigerende opsomming van gewichtscategorieën.

De Raad van State vraagt zich in dit verband af of het vierde lid van artikel 7, § 1, niet in overeenstemming moet worden gebracht met die wijziging. In artikel 7, § 1, vierde lid, wordt immers verwezen naar "de bedragen bedoeld onder a) tot e)".

Artikel 66

Artikel 125 van de wet van 14 januari 2002 houdende maatregelen inzake gezondheidszorg heeft de eerste regel van hoofdstuk V van de bijlage bij het voornoemde koninklijk besluit van 28 september 1999 vervangen door de volgende twee regels :

"0	1 200	1,5 F	3 F	6 F
1 200	3 000	0,90 F	1,80 F	3,60 F".

Hieruit volgt dat niet alleen de eerste regel, maar ook de tweede regel moet worden gewijzigd, wat de aanpassing van de bedragen in euro betreft.

TITEL IV - WERKGELEGENHEID

Hoofdstuk I - Wijzigingen van de Arbeidswet van 16 maart 1971

Artikel 69

1. In de Franse tekst van het ontworpen artikel 3ter, eerste lid, van de Arbeidswet dienen de betrokken afdelingen met Romeinse cijfers te worden aangeduid.

.../...

2. In de Nederlandse tekst van het ontworpen artikel 3ter, tweede lid, vervangen het woord "overlegd" door het woord "overleg".

Hoofdstuk II - Toekenning van de Staatswaarborg voor een lening van Europese Investeringsbank

Artikel 70

Indien het begrip "digitale kloof" al in een andere normatieve tekst wordt omschreven, dient in artikel 70 van het ontwerp naar die omschrijving te worden verwezen. Indien het betrokken begrip voor het eerst in een wettekst wordt gebruikt, past het dat ervan een omschrijving in het ontwerp - en niet louter in de memorie van toelichting - wordt opgenomen.

Hoofdstuk III - Vaderschaps- en adoptieverlof

Artikel 71

Artikel 30 van de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten werd gewijzigd bij de wet van 10 augustus 2001. De betrokken wijzigingen treden evenwel pas op 1 juli 2002 in werking. Artikel 71 van het ontwerp zal, indien artikel 148 wordt gehandhaafd, in werking treden op de dag van de bekendmaking. Er zal derhalve op moeten worden toegezien dat de in artikel 71 van het ontwerp opgenomen wijzigingen niet in werking treden vóór 1 juli 2002.

Hoofdstuk VI - Puls 2-3-plan

Artikel 75

Ermee rekening houdend dat de enige inhoudelijke wijziging die in artikel 5 van het koninklijk besluit van 14 maart 1997 wordt aangebracht, bestaat in het invoegen van het bepaalde in de ontworpen paragraaf 1, wordt artikel 75 van het ontwerp beter als volgt geconcipieerd :

"Art. 75. Artikel 5 van het koninklijk besluit van 14 maart 1997 houdende ..., vervangen bij de wet van 25 januari 1999, waarvan de bestaande tekst § 2 zal vormen, wordt aangevuld met een § 1, luidende :

'§ 1. Om te bepalen ...'".

De huidige bepaling van artikel 5 van het koninklijk besluit van 14 maart 1997 moet dan niet meer worden overgenomen in artikel 75 van het ontwerp.

Hoofdstuk VIII - Startbaanovereenkomst

Artikel 77

Ter wille van de leesbaarheid late men het ontworpen artikel 27, eerste lid, 2°, van de wet van 24 december 1999 aanvangen als volgt : "2° elke overeenkomst betreffende alternerende opleiding en tewerkstelling gesloten tussen ...".

Hoofdstuk IX - Integratie van het Nationaal onderzoeksinstituut voor arbeidsomstandigheden in het Ministerie van Tewerkstelling en Arbeid

Artikelen 79 tot 83

1. De artikelen 79 tot 83 van het ontwerp strekken ertoe de integratie te regelen van het Nationaal onderzoeksinstituut voor arbeidsomstandigheden in het Ministerie van Tewerkstelling en Arbeid.

Uit de artikelen 37 en 107 van de Grondwet valt af te leiden dat het oprichten en het organiseren van de diensten van het algemeen bestuur zaak is van de Koning. In overeenstemming hiermee zou de wetgever zich, wat de integratie van het betrokken Instituut betreft, beter beperken tot het inschrijven in het ontwerp van een delegatiebepaling waarbij de Koning wordt opgedragen de bedoelde integratie nader te regelen.

2. Onverminderd de opmerking onder 1, dient in artikel 81 van het ontwerp niet van het Ministerie van Tewerkstelling en Arbeid melding te worden gemaakt, doch wel van de federale Staat, die rechtspersoonlijkheid bezit.

TITEL V - FINANCIEN

Hoofdstuk I - Zeeschapsvaart

In de memorie van toelichting wordt vermeld dat de genomen maatregelen in overeenstemming zijn met de communautaire richtsnoeren betreffende overheidssteun voor het zeevervoer, bekendgemaakt in het publikatieblad van de Europese Gemeenschappen C205 van 5 juli 1997.

Het staat aan de Commissie te beoordelen of dit wel zo is. Om die reden had hoofdstuk I van Titel V van het voorontwerp van wet ter kennis moeten worden gebracht van de Commissie, overeenkomstig artikel 88, lid 3, van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, dat als volgt luidt :

"De Commissie wordt van elk voornemen tot invoering of wijziging van steunmaatregelen tijdig op de hoogte gebracht, om haar opmerkingen te kunnen maken. (...) De betrokken Lidstaat kan de voorgenomen maatregelen niet tot uitvoering brengen voordat die procedure tot een eindbeslissing heeft geleid."

De verplichting tot kennisgeving aan de Commissie en de straffen die staan op het niet in acht nemen van deze verplichting zijn inzonderheid in herinnering gebracht in punt 11 van de "Communautaire richtsnoeren betreffende overheidssteun voor het zeevervoer (97/C 202/05).

Het is dus onder het voorbehoud dat dit vormvereiste wordt vervuld en van de eventuele opmerkingen die de Commissie zou maken, dat het advies wordt gegeven.

Artikel 84

1. De afdeling wetgeving vraagt zich af wat de juiste betekenis is van de woorden "avec acte de nationalité" in paragraaf 2, 1°.

Dient er niet, zoals in de Nederlandse tekst, "lettre de mer " te worden gelezen ?

.../...

2. Wat paragraaf 2, 2°, betreft veronderstelt de Raad van State dat het volgende dient te worden gelezen : "Er is exploitatie van een zeeschip wanneer (...)".

3. Ervan uitgaan dat het loutere feit dat men eigenaar of mede-eigenaar is van een zeeschip de hoedanigheid verleent van exploitant van dat schip, is te verregaand. De Raad van State vraagt zich af of de steller van het voorontwerp niet heeft willen preciseren dat de exploitant van een schip daarvan de eigenaar, de mede-eigenaar of de bevrachter kan zijn.

4. De definitie die in 3°, van Divisie wordt gegeven, bevat slechts een gedeelte van de in de memorie van toelichting vermelde gegevens.

Artikel 85

1. In de memorie van toelichting wordt vermeld dat de verwijzing naar de artikelen van het Wetboek van de Inkomstenbelastingen 1992 impliceert dat "het stelsel van forfaitaire vaststelling van de winst (wordt) voorbehouden aan binnenlandse vennootschappen en Belgische inrichtingen van buitenlandse vennootschappen". Het zou evenwel beter zijn dit uitdrukkelijk te vermelden.

2. Het is de afdeling wetgeving niet duidelijk waarom alleen wordt verwezen naar de winst uit "zeescheepvaart in België", terwijl de zeevaart meestal internationaal is. Men veronderstelt dat het volgende dient te worden geschreven :

"(...) de in België belastbare winst uit zeescheepvaart (...)".

Artikel 86

Aan het slot van dit artikel is er sprake van "een voor beroep vatbare" beschikking.

.../...

De aard van dat beroep en de instantie waarbij het kan worden ingesteld dienen te worden vermeld.

Artikel 87

In tegenstelling tot hetgeen in de memorie van toelichting wordt uiteengezet, wordt in het voorontwerp van wet niet vermeld dat, indien men opteert voor de toepassing van het stelsel van forfaitaire vaststelling van de winst, dat stelsel gedurende tien jaar geldt, tenzij men in de loop van die tien jaar een einde maakt aan de activiteit. In het voorontwerp van wet behoort ook te worden vermeld dat het stelsel van forfaitaire vaststelling van de winst stilzwijgend wordt verlengd aan het einde van elke periode van tien jaar, tenzij de belastingplichtige er uitdrukkelijk van afziet.

Artikel 88

1. In paragraaf 1 dient de ISO-code "EUR" vervangen te worden door de officiële benaming "euro".

De opmerking geldt tevens voor het verdere hoofdstuk.

2. In paragraaf 2 dient duidelijker te worden vermeld dat hetgeen verminderd wordt, het in paragraaf 1 vermelde forfaitaire bedrag van de winst is.

Artikel 89

1. In paragraaf 1 is de in de memorie van toelichting vermelde regel niet vervat luidens welke beroepsverliezen geleden door een andere divisie in de loop van hetzelfde aanslagjaar alleen kunnen worden afgetrokken als men die verliezen niet eerst heeft kunnen aftrekken van de winst van enige andere divisie.

2. Paragraaf 2 heeft het over "verliezen geleden in de scheepvaartdivisie". Als men afgaat op de memorie van toelichting, geldt de regel eveneens voor de door andere divisies geleden verliezen.

De steller van het voorontwerp wordt erop gewezen dat de maatregel waarin het lid voorziet tot gevolg heeft dat de verliezen van ten minste tien jaar worden overgedragen.

Deze regeling zou geacht kunnen worden discriminerend te zijn ten aanzien van de regels van gemeen recht die van toepassing zijn op fiscale verliezen.

Artikel 90

Men schrijve "In afwijking van artikel 87" en niet "In afwijking van artikel 84".

Artikel 92

Het verlenen van verordeningsbevoegdheid aan een gemachtigde van de minister is niet aanvaardbaar, zelfs niet voor het ontwerpen van een modelformulier.

Hoofdstuk II - Tax-Shelter

1. Er behoort te worden onderzocht of de federale overheid bevoegd is om fiscale maatregelen te nemen ter bevordering van investeringen in de productie van Belgisch audiovisueel werk, terwijl culturele aangelegenheden krachtens artikel 4 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, onder de bevoegdheid van de gemeenschappen vallen.

De afdeling wetgeving van de Raad van State had in een advies 28.180/2, gegeven op 25 november 1998, over een voorontwerp van wet "houdende fiscale maatregelen bestemd voor de bevordering van de audiovisuele productie" de volgende mening uitgesproken :

"In advies nr. L. 27.454/2 over een voorontwerp van decreet «tot invoering van een belasting op afgedankte bedrijfsruimten in het Waalse Gewest», dat op 22 juni 1998 is gegeven, wordt het volgende gesteld :

«La compétence fiscale ... doit être distinguée de la compétence matérielle.

Contrairement à la compétence matérielle que l'on dit exclusive, la compétence fiscale n'est pas liée à des matières. La compétence fiscale est autonome par rapport à la compétence matérielle.

Ainsi, les Régions peuvent taxer des matières qui entrent au plan matériel dans les compétences étatiques. Inversement, l'Etat peut taxer ou avantager fiscalement un comportement qui matériellement ressortit à la compétence des Régions (sauf en matière d'eau et de déchets ⁽³⁾).

Toutefois, la jurisprudence de la Cour d'arbitrage invite à nuancer cette affirmation. Il semble en effet que la voie fiscale ne permette pas de viser à titre principal un objectif matériel qui ressortit à la compétence d'un autre législateur, au lieu de pourvoir par une imposition au financement général des dépenses en vue de mettre en oeuvre une politique qui se situe dans la compétence matérielle du pouvoir taxateur.».

Uit de rechtspraak van het Arbitragehof blijkt dat wanneer de wetgever zijn belastingbevoegdheid uitoefent, hij niet in hoofdzaak een gevolg mag beogen dat hij gezien de hem toegewezen bevoegdheden niet vermag na te streven, omdat dit erop zou neerkomen dat hij een aangelegenheid regelt die hem niet is toegewezen, veeleer dan dat hij een eigenlijk fiscale maatregel neemt ⁽⁴⁾.

Wanneer de maatregel van invloed kan zijn op het beleid van een gemeenschap of gewest, behoort dat gevolg indirect of hypothetisch te zijn, zodat de wetgever niet kan worden verweten dat hij de uitoefening van de bevoegdheden van andere overheden, onmogelijk of overdreven moeilijk maakt ⁽⁵⁾.

Het Arbitragehof heeft evenwel geoordeeld dat wanneer de wetgever een belasting heft, hij het belang dat hij wil beschermen moet afwegen tegen andere belangen, wanneer die beschermd worden door maatregelen van andere wetgevers genomen bij de uitoefening van hun bevoegdheid. Die evenredigheid is een onderdeel van de bevoegdheid van die wetgever.

«De (...) wetgever heeft, door als criterium voor de vrijstellingen die hij toekent de omstandigheid te nemen dat zij door andere overheden gesubsidieerde activiteiten ten goede komen, geenszins inbreuk gemaakt op bevoegdheden die de zijne niet zijn, maar integendeel de keuzes gerespecteerd die de bevoegde wetgevers hadden gemaakt. Dusdoende heeft hij geen afbreuk gedaan aan het

⁽³⁾ Voir la loi du 16 juillet 1993 modifiant la loi du 23 janvier 1989.

⁽⁴⁾ Arresten nrs. 31/92 van 23 april 1992, 2/94 van 13 januari 1994 en 10/98 van 11 februari 1998.

⁽⁵⁾ Arrest nr. 4/95 van 2 februari 1995.

evenredigheidsbeginsel en is hij binnen de grenzen van zijn bevoegdheid gebleven.» ⁽⁶⁾.

Hoewel de federale overheid in het onderhavige geval zonder enige twijfel belastingbevoegdheid heeft om in voorkomend geval vrijstelling van vennootschapsbelasting of van belasting van niet-inwoners te verlenen, beschikt ze evenwel niet over de materiële bevoegdheid inzake audiovisuele productie. Haar bevoegdheid behoort derhalve te worden uitgeoefend met inachtneming van de hierboven uitgezette beginselen(...)".

De Raad van State spreekt, binnen de korte termijn die hem is toegemeten, de mening uit dat het zich niet laat aanzien dat de ontworpen tekst afbreuk doet aan de uitoefening van de gemeenschapsbevoegdheden op het gebied van audiovisuele aangelegenheden of dat hij de uitoefening ervan onmogelijk of bijzonder moeilijk maakt.

Ten aanzien van het ontworpen artikel 194ter, § 4, 7°, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 evenwel, staat het niet aan de Gemeenschap te verklaren "dat de voorwaarden inzake de kosten in België overeenkomstig § 1, 3°, evenals de voorwaarden en grenzen voorzien in 4° en 5° van deze paragraaf zijn nageleefd".

Daaruit volgt dat deze bepaling moet vervallen.

2. Het staat aan de Europese Commissie te beoordelen of de maatregelen waarin het voorontwerp van wet voorziet, geen verboden steunmaatregelen uitgaande van de Staat zijn. Om die reden had hoofdstuk I van Titel V van het voorontwerp van wet ter kennis moeten worden gebracht van de Commissie, overeenkomstig artikel 88, lid 3, van het Verdrag tot oprichting van de Europese gemeenschap, dat als volgt luidt :

"De Commissie wordt van elk voornemen tot invoering of wijziging van steunmaatregelen tijdig op de hoogte gebracht, om haar opmerkingen te kunnen maken. De betrokken lidstaat kan de voorgenomen maatregelen niet tot uitvoering brengen voordat die procedure tot een eindbeslissing heeft geleid."

Het is onder voorbehoud van het vervullen van dit vormvereiste dat het advies wordt uitgebracht.

3. Dit hoofdstuk dient een Nederlands opschrift te krijgen.

⁽⁶⁾ Arrest nr. 2/94 van 13 januari 1994.

Hoofdstuk III - Wijziging van het Wetboek van de belasting over de toegevoegde waarde

Het advies van de inspecteur van financiën is nog niet ingekomen op de Raad van State.

Hoofdstuk IV - Wijziging van artikel 168, tiende gedachtestreep, van de programmawet van 30 december 2001, betreffende de datum van inwerkingtreding van de opheffing van artikel 25 van de wet van 19 juli 1930 tot oprichting van de Regie van telegraaf en telefoon

Het advies van de inspecteur van financiën is nog niet ingekomen op de Raad van State.

Hoofdstuk V- Uitbreiding van de bepalingen van de wet houdende oprichting van de begrotingsfondsen

Artikel 104

1. Het advies van de inspecteur van financiën is nog niet ingekomen op de Raad van State.

2. Voorgesteld wordt paragraaf 1 in te voegen in de wet van 7 december 1998 tot organisatie van een geïntegreerde politiedienst, gestructureerd op twee niveaus.

3. In artikel 104, § 1, stemmen de woorden "qu'elles ont cédés lors de leur transfert" niet overeen met de Nederlandse versie, waarin met meer nauwkeurigheid te lezen staat "waarvan ze afstand gedaan hebben".

TITEL VI - LANDSVERDEDIGING

Hoofdstuk I - Wet van 30 juli 1938 - Gebruik van de Engelse taal

Artikel 105

1. De Grondwet bekrachtigt weliswaar niet uitdrukkelijk het bestaan van officiële talen, maar artikel 30 vermeldt het begrip "in België gesproken talen", en verwijst aldus inzonderheid naar de drie talen waarvan de Belgische overheid zich bedient, namelijk het Nederlands, het Frans en het Duits. Artikel 189 van de Grondwet bepaalt trouwens dat "de tekst van de Grondwet (...) in het Nederlands, in het Frans en in het Duits (is) gesteld". Andere grondwetsbepalingen, inzonderheid de artikelen 129 en 130, § 1, eerste lid, 5°, en § 2, impliceren onvermijdelijk dat die drie officiële talen in België worden gebruikt ⁽⁷⁾.

Daaruit vloeit voort dat de openbare diensten zich in principe van die officiële talen moeten bedienen. Wanneer zulk een gebruik evenwel onmogelijk blijkt uit de aard der zaak of de behoeften van de dienst of van het algemeen belang het gebruik van andere talen noodzakelijk maken, kunnen uitzonderingen op die regel worden toegestaan ⁽⁸⁾. Het is ook zaak van de overheid, binnen het kader van haar bevoegdheden, het gebruik van de in België gangbare talen te bevorderen.

⁽⁷⁾ Zie ook de wet van 31 mei 1961 betreffende het gebruik der talen in wetgevingszaken, het opmaken, bekendmaken en inwerkingtreden van wetten en verordeningen, en titel IX, die handelt over de vertaling in het Duits van de wetten, besluiten en verordeningen, van de wet van 31 december 1983 tot hervorming der instellingen voor de Duitstalige Gemeenschap, inzonderheid artikel 76, § 1, van die wet. Voorts leggen de artikelen 4, 1°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, en 4, § 1, van de voormelde wet van 31 december 1983, uitgevaardigd respectievelijk op grond van de artikelen 127, § 1, 1°, en 130, § 1, 1°, van de Grondwet, de bescherming en de luister van de taal in handen van de gemeenschappen.

⁽⁸⁾ In die zin, artikel 92 van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen, welk artikel luidt als volgt : "De Koning bepaalt in welke andere talen dan het Nederlands en het Frans deze wet door toedoen van de Minister zal worden vertaald, alsmede de nadere regelen voor het verspreiden van de vertalingen (...)".

Die regels staan er niet aan in de weg dat de overheid, wanneer zij de opleiding van het personeel organiseert, ervoor zorgt dat in het kader van die opleiding vreemde talen worden onderwezen, wat op pedagogisch vlak kan impliceren dat bepaalde aangelegenheden worden onderwezen in talen die in België niet gangbaar zijn; een zodanige werkwijze behoort tot het algemeen belang. Dat is inzonderheid het geval met de opleiding van militairen. Van die mogelijkheid is gedeeltelijk gebruik gemaakt in artikel 10, derde lid, van de wet van 30 juli 1938 betreffende het gebruik der talen bij het leger, welk artikel als volgt luidt :

"Voor de cursussen, praktische werken en geleide oefeningen die een andere landstaal of een vreemde taal tot voorwerp hebben, mag van die taal worden gebruik gemaakt".

Wat betreft artikel 12 van de voormelde wet van 30 juli 1938, zoals het wordt aangevuld bij artikel 105 van het voorontwerp, staat in de memorie van toelichting het volgende te lezen :

"Het onderwijs kan in de krijgsmacht slechts verstrekt worden in het Nederlands of het Frans. Evenwel is de gebruikelijke taal in sommige domeinen zoals bijvoorbeeld de luchtverkeerscontrole en de informatica, het Engels. De behoefte doet zich derhalve voelen om in bepaalde cursussen deze taal te kunnen gebruiken. Dit artikel heeft tot doel de mogelijkheid in te voeren om bepaalde cursussen in de Engelse taal te onderwijzen. Bovendien is een dergelijke regeling van kracht in de universiteiten die afhangen van de Vlaamse of de Franse gemeenschap".

Een dergelijke rechtvaardiging van de uitzondering op het gebruik van de officiële talen is aanvaardbaar. De onderzochte bepaling zou niet aldus mogen worden uitgelegd dat ze een veralgemeende toepassing mogelijk maakt, die verder reikt dan deze rechtvaardiging.

Het gevaar van een bovenmatig gebruik van die uitzondering zou voorts in de tekst beter omschreven worden indien het begrip "maatschappelijk gebruik" zou worden vervangen door het begrip "professioneel gebruik".

2. Bovendien verwijst het tweede lid van het ontwerp ten onrechte naar het derde lid van het ontworpen artikel 12. De gemachtigde officier is het ermee eens dat dient te worden verwezen naar het ontworpen tweede lid.

.../...

Hoofdstuk II - Wet van 1 maart 1958 - Statuut van de officieren

Artikel 106

Die bepaling brengt wijzigingen aan in artikel 44 van de wet van 1 maart 1958 betreffende het statuut van de beroepsofficieren en de reserveofficieren van de krijgsmacht.

Die bepaling is onder meer gewijzigd bij de wet van 22 maart 2001 tot wijziging van sommige bepalingen betreffende de statuten van het militair personeel (artikel 56). Die wijziging is evenwel nog niet in werking getreden. Terwille van de rechtszekerheid dient derhalve uitdrukkelijk te worden voorzien in de inwerkingtreding van artikel 56 van de voormelde wet van 22 maart 2001, alsook inzonderheid van artikel 43 van dezelfde wet, dat wijzigingen aanbrengt in artikel 27 van de voormelde wet van 1 maart 1958, en waarnaar wordt verwezen in het ontworpen artikel 44 van dezelfde wet.

De gemachtigde officier is het ermee eens dat de ontworpen wet dus moet worden aangevuld met een bepaling waarin uitdrukkelijk wordt voorzien in de inwerkingtreding van de artikelen van de voormelde wet van 22 maart 2001 die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van artikel 44 van de wet van 1 maart 1958.

Hoofdstuk III - Wet van 10 april 1973 - Centrale Dienst voor Sociale en Culturele Actie van het Ministerie van Landsverdediging

Artikel 108

Voorgesteld wordt artikel 1, § 1, van de wet van 10 april 1973 houdende oprichting van een Centrale Dienst voor sociale en culturele actie ten behoeve van de leden van de militaire gemeenschap te wijzigen. Die wijziging moet ook worden aangebracht in paragraaf 2 van hetzelfde artikel.

Hoofdstuk IV - Wet van 11 juli 1978 - Syndicale afgevaardigden

Artikel 111

Zoals in de memorie van toelichting is aangegeven, is de wijziging van artikel 15 van de wet van 11 juli 1978 tot regeling van de betrekkingen tussen de overheid en de vakbonden van het militair personeel van de land-, de lucht- en de zeemacht en van de medische dienst, het gevolg van arrest nr. 141/2001 van 6 november 2001 van het Arbitragehof, een arrest gewezen naar aanleiding van een prejudiciële vraag gesteld door de Raad van State.

Ingevolge die bepaling heeft de Koning tot taak :

" ... (het bepalen van) de regelen die voor de militaire afgevaardigden van de erkende syndicale organisaties gelden ter zake van hun activiteit in de krijgsmacht",

alsmede het bepalen van

"de stand van de personeelsleden die deze hoedanigheid bezitten, en onder meer de gevallen waarin de tijd dat zij een syndicale opdracht vervullen, met diensttijd wordt gelijkgesteld".

Volgens het Arbitragehof is zulk een bevoegdverklaring strijdig met artikel 182 van de Grondwet, daar het statuut van de militaire vakbondsafgevaardigden wordt vastgesteld buiten enig democratisch verkozen vertegenwoordigend lichaam om.

Doel van de ontworpen bepaling is het geven van de grondregels voor de rechtspositie van die vakbondsafgevaardigden.

1. Op 22 april 2002 is bij de afdeling wetgeving door de Minister van Landsverdediging een adviesaanvraag ingediend over een voorontwerp van wet "tot wijziging van de wet van 11 juli 1978 tot regeling van de betrekkingen tussen de overheid en de vakbonden van het militair personeel van de land-, de lucht- en de zeemacht en van de medische dienst" (dossier nr. 33.301/4), dat onder meer een bepaling bevat die vrij goed lijkt op die welke in het onderhavige voorontwerp van wet te vinden is.

.../...

Toen hij daarover om uitleg is verzocht, heeft de gemachtigde van de minister verklaard dat het onderzoek van een programmawet sneller verloopt in het parlement en dat een einde behoort te worden gemaakt aan beroepen die nog aanhangig zijn bij de afdeling administratie van de Raad van State en bij het Arbitragehof.

De Raad van State attendeert er evenwel op dat de mogelijkheid om hem ter fine van een advies te adiëren aangaande artikel 15 van de voornoemde wet van 11 juli 1978, zal zijn uitgeput wanneer hij ontwerp 33.301/4 zal onderzoeken.

2. Het ontworpen artikel 15, § 1, schrijft voor dat de vakbondsafgevaardigde door de Minister van Landsverdediging erkend wordt op voordracht van zijn vakorganisatie, met dien verstande dat de erkenning geweigerd of ingetrokken kan worden "volgens de regels bepaald door de Koning".

Zulke regels zijn echter van wezenlijk belang voor het vervullen van de taken van vakbondsafgevaardigden en mogen niet aan de Koning worden overgelaten zonder dat nader is bepaald welke gevallen aanleiding kunnen geven tot weigering of intrekking van de erkenning.

Vanwege artikel 182 van de Grondwet en gelet op de voornoemde rechtspraak van het Arbitragehof behoort de bevoegdverklaring van de Koning beter te worden omlijnd.

3. Naar luid van de ontworpen paragraaf 3, derde lid, hebben de vakbondsafgevaardigden de garantie dat zij hun militaire ambt kunnen uitoefenen in het kwartier waarvoor zij organiek aangewezen zijn. Wanneer een vakbondsafgevaardigde bij wijze van uitzondering gemuteerd wordt en hij die mutatie bestrijdt, "kan zijn vakorganisatie tussenkomen bij de algemene directie human resources".

Die bepaling behoort duidelijker te zijn wat betreft de reikwijdte van die bemoeienis en de consequenties daarvan.

4. Ten slotte luidt de ontworpen paragraaf 3, vijfde lid, aldus :

"De Koning bepaalt de nadere regels die nodig zijn voor de uitvoering van de bepalingen van deze paragraaf".

Als de Koning krachtens een zodanige bevoegdverklaring de ontworpen bepaling vermag aan te vullen, is die bevoegdverklaring laakbaar uit het oogpunt van artikel 182 van de Grondwet. Is dat niet het geval, dan is zij nutteloos vanwege artikel 108 van de Grondwet.

Gelijk de gemachtigde officier beaamd heeft, is het niet de bedoeling dat de Koning in staat wordt gesteld om de ontworpen wetsbepaling aan te vullen, doch dat Hij gemachtigd wordt haar uit te voeren.

Gelet op artikel 108 van de Grondwet moet die bevoegdverklaring vervallen.

In het licht van de voorgaande opmerkingen behoort die bepaling van het ontwerp te worden herzien.

Hoofdstuk IX - Prestaties ten voordele van derden

Artikel 116

1. Op de voet van deze bepaling mag de krijgsmacht "tegen betaling" ... "prestaties van openbaar nut (verrichten) met humanitair, vaderlands of cultureel oogmerk, of inzake hulp aan de Natie" ⁽⁹⁾, welke prestaties niet tot de wettelijke taken van het leger behoren.

⁽⁹⁾ Momenteel is die aangelegenheid summier geregeld door middel van een budgettaire bijbepaling; zie inzonderheid artikel 2.16.15 van de wet van 24 december 2001 houdende de Rijksmiddelenbegroting voor het begrotingsjaar 2002 :

"Behoudens de gevallen waarin het beroep op de krijgsmacht krachtens de wet is geregeld, mogen eenheden worden ingezet in het kader van tegen betaling uitgevoerde prestaties van openbaar nut, met humanitair of cultureel oogmerk, of inzake hulp aan de natie.

In afwijking van de voorgaande paragraaf, zullen de prestaties die uitgevoerd worden ten voordele van de Centrale Dienst voor Sociale en Culturele Actie ten behoeve van de leden van de militaire gemeenschap (CDSCA) evenals deze ten voordele van verscheidene publieke instanties behorende tot de burgerlijke dienst, die tengevolge van de definitieve terugtrekking van de krijgsmacht uit Duitsland hun bezittingen dienen te repatriëren gratis uitgevoerd worden."

Artikel 116 van het ontwerp haakt grotendeels aan bij de vroegere wet van 2 december 1957 op de rijkswacht, waarvan artikel 70bis, ingevoegd bij de wet van 20 december 1995, ook de rijkswacht in staat stelde om tegen betaling zulke prestaties te verrichten.

In haar advies 24.694/2 van 25 oktober 1995 over een voorontwerp van wet "houdende fiscale, financiële en diverse bepalingen" heeft de afdeling wetgeving dat nieuwe artikel 70bis gekritiseerd, daar de bewoordingen waarin de extra taken aan de rijkswacht worden opgedragen te algemeen en onnauwkeurig zijn, inzonderheid wat de "prestaties voor hulp aan de natie" betreft.

Dezelfde kritiek geldt in het onderhavige geval.

Zoals uit de uitleg van de gemachtigde officier naar voren komt, kunnen de bedoelde taken bestaan in het uitlenen van militair materieel, zoals tenten aan scholen of aan gemeenten, in het deelnemen aan de organisatie van herdenkingsfeesten van oudstrijders of tentoonstellingen in verband met de activiteiten van het leger.

Voor die door het leger geboden hulp zal betaald moeten worden, niet alleen door particulieren, maar ook door publiekrechtelijke rechtspersonen, zoals scholen, zelfs door andere openbare diensten van de Staat, wanneer de geboden hulp niet aansluit bij een wetsbepaling.

De Raad van State wijst de stellers van het ontwerp erop dat de onderzochte tekst geen alomvattende rechtsregeling inhoudt voor de prestaties die de krijgsmacht bereid is te leveren aan andere overheidsdiensten of aan derden. Die tekst gaat alleen over :

"prestaties van openbaar nut, met humanitair, vaderlands of cultureel oogmerk, of inzake hulp aan de Natie."

Vorderingen, waarvan sommige bij wet en andere weer niet, worden voorgeschreven, vallen buiten het bestek van de tekst.

In dat verband heeft het Rekenhof in een verslag dat aan de Kamer van volksvertegenwoordigers is bezorgd, nadrukkelijk gewezen op de noodzaak om permanente wetgeving tot stand te brengen waarbij de Krijgsmacht gemachtigd zou worden om prestaties te leveren ten voordele van derden en de Staat gemachtigd zou worden een retributie te innen die de kosten van die prestaties geheel of gedeeltelijk compenseert en waarbij rechtsregels zouden worden gegeven voor vorderingen ⁽¹⁰⁾.

2. Ongerekend de voorgaande opmerking, staat in het ontworpen tweede lid dat "sommige prestaties volledig of gedeeltelijk gratis uitgevoerd (mogen) worden". In de tekst wordt evenwel niet verduidelijkt onder welke voorwaarden de prestatie nu eens kosteloos, dan weer volledig of gedeeltelijk tegen betaling verricht zal worden.

Ten slotte wordt in hetzelfde ontworpen lid de Minister van Landsverdediging belast met het geven van de nadere regels voor de uitvoering "van voorgaande paragrafen". Nog daargelaten dat de ontworpen bepaling niet in paragrafen is ingedeeld, zou zo'n overdracht van bevoegdheid beter omschreven moeten worden.

3. Artikel 70bis, § 1, eerste lid, 1°, van de wet van 2 december 1957 op de Rijkswacht bepaalt dat prestaties van openbaar nut ten gunste van derden alleen verricht mogen worden als de wettelijke opdrachten niet in het gedrang worden gebracht. Een zodanige precisering zou ook in de ontworpen tekst moeten voorkomen.

Op grond van die opmerkingen zou artikel 116 van het ontwerp grondig herzien moeten worden.

⁽¹⁰⁾ Verslag van het Rekenhof, goedgekeurd op de algemene vergadering van 5 september 2001, inzonderheid de bladzijden 14 en 15.

TITEL VII - BINNENLANDSE ZAKEN

Hoofdstuk I - Wijziging van de wet van 31 december 1963 betreffende de civiele bescherming

De memorie van toelichting betreffende hoofdstuk I heeft betrekking op hoofdstuk II van deze titel. Bij hoofdstuk I is er dus geen relevante toelichting.

Artikel 117

De centra van het eenvormig oproepstelsel worden georganiseerd bij de wet van 8 juli 1964 betreffende de dringende medische hulp.

De ontworpen bepaling zou in die wet moeten worden ingevoegd.

Hoofdstuk III - Politiehervorming

Het protocol van onderhandelingen met de vakbonden is niet bij het dossier gevoegd. Volgens de door de gemachtigde ambtenaar verstrekte inlichtingen zijn de onderhandelingen afgelopen, maar is het protocol door de partijen nog niet ondertekend. In het geval de onderhandelingen niet afgesloten worden met een eenparig akkoord, zal het ontwerp wederom moeten worden voorgelegd aan de Ministerraad opdat aan die formaliteit ten volle wordt voldaan.

Artikel 126

Deze bepaling komt uit een ontwerp van wet "tot invoeging van de artikelen 43ter, 44bis, 46bis, 69 en 70 in de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18 juli 1966".

Er wordt verwezen naar de opmerking die is gemaakt in advies 32.045/2 in verband met deze bepaling ⁽¹¹⁾.

⁽¹¹⁾ Gedr. st. Kamer, nr. 50 - 1458/1, blz. 57.

TITEL VIII - ECONOMISCHE ZAKEN

Hoofdstuk II - Bepalingen betreffende het toezicht op de diamantsector ter voorkoming van fraude en misbruiken die de openbare orde raken

Artikel 134

1. Artikel 134, § 1, van het ontwerp belast de Minister bevoegd voor Economische Zaken met het uitoefenen van "toezicht" op de Belgische diamantsector ter voorkoming van "fraude en misbruiken die de openbare orde raken". Paragraaf 2 van hetzelfde artikel bevat een delegatie aan de Koning om "de modaliteiten, regels, procedures en bevoegdheden" nodig voor dat toezicht, te bepalen. In paragraaf 3 wordt een registratieplicht voor diamanthandelaars ingevoerd waarvan de Koning, luidens paragraaf 4, "de voorwaarden, procedures, regels en bevoegdheden voor het verlenen en intrekken" van die registratie bepaalt. Aldus heeft de ontworpen regeling het karakter van een vestigingswet.

Een dermate ruime delegatie door de wetgever aan de Koning is niet toelaatbaar. Minstens zou de wetgever zelf de basisregelen moeten bepalen, teneinde de beleidsvrijheid van de Koning binnen aanvaardbare grenzen te houden. De in het ontwerp gebruikte vage en ruime noties "toezicht" ⁽¹²⁾ en "fraude en misbruiken die de openbare orde raken" ⁽¹³⁾ moeten daarenboven worden verduidelijkt en afgelijnd. Ook zou het ontwerp moeten bepalen volgens welke criteria de voor het uitoefenen van beroepsactiviteiten als diamanthandelaar noodzakelijke registratie - een beperking van de vrijheid van handel ⁽¹⁴⁾ - kan worden verleend of ingetrokken.

⁽¹²⁾ Volgens de memorie van toelichting "omvat het toezicht alle instrumenten, maatregelen en procedures die fraude en misbruiken binnen de diamantsector, ook preventief, moeten helpen bestrijden".

⁽¹³⁾ In de memorie van toelichting wordt gesteld dat "fraude en misbruiken (...) zonder twijfel de openbare orde raken", waaruit zou kunnen worden afgeleid dat elke vorm van fraude of misbruik is bedoeld.

⁽¹⁴⁾ Die vrijheid vindt bevestiging in artikel 7 van het decreet van 2-17 maart 1791 tot afschaffing van het gildewezen. Dat decreet heeft nog steeds bindende kracht in België.

2. Het rechtstreeks toewijzen van bevoegdheden aan een minister door de wetgever komt neer op een ingrijpen van de wetgever in een prerogatief dat in beginsel aan de Koning als hoofd van de federale uitvoerende macht (artikel 37 van de Grondwet) toebehoort. De in het ontwerp aan de Minister bevoegd voor Economische Zaken opgenomen bevoegdheidstoekenning dient te worden vervangen door een bevoegdheidstoekenning aan de Koning.

Artikel 135

1. Door in artikel 135 de inbreuken "op deze wet en de uitvoeringsbesluiten genomen op grond van deze wet" strafbaar te stellen, worden alle bepalingen van het ontwerp van programmawet geïnviseerd. Aangezien kennelijk enkel de bepalingen van titel VIII, hoofdstuk II, worden bedoeld, dient te worden verwezen naar "de bepalingen van dit hoofdstuk".

Daarenboven dient preciezer te worden aangegeven welke inbreuken strafbaar worden gesteld ⁽¹⁵⁾.

2. De bevoegdheden van de met controle belaste ambtenaren (zie artikel 135, § 2, van het ontwerp) moeten nader worden omschreven.

TITEL IX - TELECOMMUNICATIE EN OVERHEIDSBEDRIJVEN EN PARTICIPATIES

Hoofdstuk I - Voorontwerp van wet tot wijziging van de wet van 21 maart 1991 betreffende de hervorming van sommige economische overheidsbedrijven

Artikel 136

De definitie die in artikel 131, eerste lid, 8°, van de wet van 21 maart 1991 betreffende de hervorming van sommige economische overheidsbedrijven gegeven wordt van "aangetekende zending" sluit niet noodzakelijkerwijs de aangetekende elektronische post uit.

⁽¹⁵⁾ Uit het ontwerp zoals het om advies is voorgelegd volgt bijvoorbeeld dat de Minister bevoegd voor Economische Zaken die onvoldoende toezicht zou uitoefenen op de diamantsector, daarvoor strafrechtelijk gesanctioneerd kan worden.

Bijgevolg volstaat de schrapping alleen van de woorden "ongeacht de drager ervan" niet om de aangetekende elektronische zendingen die gebruikt worden in de loop van gerechtelijke en administratieve procedures, buiten het monopolie van De Post te houden.

In het voorontwerp van wet zou duidelijk, dat wil zeggen in de tekst zelf en niet alleen in de memorie van toelichting, moeten worden gespecificeerd dat het monopolie van De Post in de loop van die procedures alleen betrekking heeft op de materiële aangetekende post ⁽¹⁶⁾.

Artikel 137

Artikel 144decies, § 3, van de wet van 21 maart 1991 betreffende de hervorming van sommige economische overheidsbedrijven is vervangen bij de wet van 3 juli 2000. Bijgevolg moeten de woorden "ingevoegd bij artikel 22 van het koninklijk besluit van 9 juni 1999 en" vervallen in het ontwerp.

Artikel 138

1. De ontworpen wijzigingen hebben betrekking op artikel 144duodecies, § 1, tweede lid, en niet op het eerste lid.

2. Die bepaling is niet gewijzigd noch vervangen bij artikel 6 van het koninklijk besluit van 13 juli 2001. Die vermelding moet dus worden weggelaten in het ontwerp.

⁽¹⁶⁾ Zie, in dezelfde zin, de brief van 26 maart 2002 van de Europese Commissie, waarin het volgende staat :

"En effet, la lettre de mise en demeure de la Commission précise bien que la violation des règles du Traité fait que les mots en question étendent le monopole de La Poste/De Post sans justification objective, au nouveau marché du courrier recommandé électronique dans le cadre des procédures judiciaires et administratives.

A cet égard, comme la loi du 21 mars 1991 portant réforme de certaines entreprises publiques économiques ne contient pas de définition du service de courrier recommandé, le projet de loi visant à supprimer les mots en cause devra spécifier clairement que le monopole de La Poste/De Post se limite au courrier recommandé physique".

3. In de bepaling onder 1° dienen de woorden "14 kalenderdagen" te worden vervangen door de woorden "15 dagen".

In de Franse tekst is het onnodig te werken met "jours civils" of "jours calendrier" en schrijve men gewoonweg "jours".

Hoofdstuk IV - Wijziging van de wet van 1 april 1971 houdende oprichting van een Regie der Gebouwen

Artikel 142

Artikel 4 van de wet van 1 april 1971 houdende oprichting van een Regie der Gebouwen is vervangen bij het koninklijk besluit van 18 januari 1996 en heeft sedertdien geen andere wijziging ondergaan. De inleidende zin van het artikel van het ontwerp moet dienovereenkomstig worden verbeterd.

TITEL X - KANSELARIJ EN ALGEMENE DIENSTEN

Artikel 143

1. In plaats van "toegestane ontvangsten" gebruike men de geijkte term "toegewezen ontvangsten".

2. De verduidelijking in de memorie van toelichting dat "onder diverse opbrengsten niet ontvangsten uit sponsoring worden bedoeld", moet uit de tekst zelf van het ontwerp blijken.

TITEL XI - VERKEER

Artikel 145

Die bepaling draagt bijzondere machten op aan de Koning.

Artikel 1 van de wet van 18 februari 1969 betreffende de maatregelen ter uitvoering van de internationale verdragen en akten inzake vervoer over de weg, de spoorweg of de waterweg machtigt de Koning "alle vereiste maatregelen (te) treffen ter uitvoering van de verplichtingen die voortvloeien uit de internationale verdragen en uit de krachtens deze genomen internationale akten".

Die machtiging is evenwel beperkt aangezien ze niet van toepassing is op "de verordeningen en de richtlijnen die uitgevaardigd zijn in toepassing van artikel 87 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap" ⁽¹⁷⁾.

Die machtiging geeft bovendien niet de grenzen aan waarbinnen de bijzondere machten aan de Koning kunnen worden toegekend.

Bijgevolg zou het verkieslijk zijn artikel 1 van de voormelde wet van 18 februari 1969 aldus te wijzigen dat het ontworpen dispositief er wordt ingevoegd.

Bij die gelegenheid zou de wetgever moeten uitmaken of de aan de Koning verleende machtiging, gelet op het feit dat de bijzondere machten ertoe strekken Europese richtlijnen om te zetten die betrekking hebben op een technische en complexe materie, al dan niet in de tijd moet worden beperkt.

⁽¹⁷⁾ Thans artikel 83.

TITEL XII - MAATSCHAPPELIJKE INTEGRATIE

Artikelen 146 en 147

Artikel 146 van het ontwerp machtigt de minister die de Maatschappelijke Integratie en de Sociale Economie tot zijn bevoegdheid heeft om toelagen toe te kennen, zoals bepaald in de uitgavenbegroting, binnen de perken van de beschikbare kredieten op de specifieke begrotingsartikels, en dit onder een aantal voorwaarden.

In artikel 147 van het ontwerp wordt een summiere procedure bepaald voor het indienen van projecten waarvoor een subsidie gevraagd wordt.

Beide artikelen nemen aldus woordelijk de tekst over van de artikelen 1 en 3 van het koninklijk besluit van 19 maart 2002 houdende toekenning van een machtiging aan de minister die de Maatschappelijke Integratie en de Sociale Economie tot zijn bevoegdheid heeft, tot toekenning van toelagen.

In zijn advies 32.498/3 over het ontwerp dat het voornoemde koninklijk besluit van 19 maart 2002 is geworden, heeft de Raad van State geoordeeld dat die regeling kon worden ingepast in het bepaalde van artikel 12, derde lid, van de gecoördineerde wetten op de rijkscomptabiliteit, luidens welke bepaling "bij ontstentenis van een organieke wet, (...) er voor elke toelage in de algemene uitgavenbegroting een speciale bepaling (moet) zijn die de aard van de toelage preciseert; die toelagen kunnen worden toegekend onder de voorwaarden vastgesteld door de Koning".

De Raad van State heeft er daarbij echter de aandacht op gevestigd dat, omdat niet op voorhand gewaarborgd kan worden dat de begrotingswetgever de machtiging inderdaad telkenjare zal herhalen, het geen aanbeveling verdient om zulke regelingen louter op een begrotingsbepaling te laten steunen, en dat het voor zulke regelingen integendeel beter is te voorzien in een rechtsgrond met onbepaalde geldingsduur, te creëren door middel van een organieke wet.

De artikelen 146 en 147 van het ontwerp kunnen alleszins niet beschouwd worden als de gevraagde organieke regeling, vermits niet bepaald wordt in welke aangelegenheid de bedoelde beschikbare kredieten en specifieke begrotingsartikels gesitueerd moeten worden ⁽¹⁸⁾, en evenmin welke personen of organisaties de bedoelde toelagen kunnen genieten ⁽¹⁹⁾.

Die artikelen moeten integendeel beschouwd worden als een afwijking van het bepaalde in artikel 12, derde lid, van de gecoördineerde wetten op de rijkscomptabiliteit. Aan de bevoegde minister wordt immers een zeer ruime machtiging gegeven om in individuele gevallen toelagen toe te kennen, welke niet onderworpen zullen zijn aan voorwaarden die vooraf door de Koning zijn vastgesteld, bij een verordenend besluit.

Het staat aan de Wetgevende Kamers om te oordelen of er voldoende redenen zijn om af te wijken van de gecoördineerde wetten, en of het opportuun is om aan de minister een zo ruime discretionaire bevoegdheid toe te kennen.

TITEL XIII - INWERKINGTREDING

Artikel 148

1. Uit het ontworpen artikel 148 volgt dat de wet onmiddellijk in werking zal treden de dag waarop zij in het Belgisch Staatsblad wordt bekendgemaakt, behoudens de in het artikel vermelde bepalingen waarvoor een ander ogenblik van inwerkingtreding is bepaald.

Tenzij er een specifieke reden bestaat om af te wijken van de gangbare termijn van inwerkingtreding bepaald door artikel 4, tweede lid, van de wet van 31 mei 1961 betreffende het gebruik der talen in wetgevingszaken, het opmaken, bekendmaken en inwerkingtreden van wetten en verordeningen, dient in beginsel te worden afgezien van de onmiddellijke inwerkingtreding teneinde elkeen een redelijke termijn te geven voor het kennis nemen van de nieuwe regels en de aanpassing van het gedrag eraan.

⁽¹⁸⁾ In artikel 2 van het voornoemde koninklijk besluit van 19 maart 2002 wordt gerefereerd aan de programma's "Bestaanszekerheid", "Opvang vluchtelingen" en "Sociale economie".

⁽¹⁹⁾ In de toelichting bij de artikelen 146 en 147 van het ontwerp is in algemene bewoordingen sprake van organisaties die werkzaam zijn op het vlak van maatschappelijke integratie.

2. In het voorlaatste streepje verleent de ontworpen bepaling aan artikel 122 van het voorontwerp terugwerking tot 1 januari 2002.

In dat verband dient erop te worden gewezen dat de jurisprudentie van het Arbitragehof als volgt luidt :

"De terugwerkende kracht van wetsbepalingen, die van die aard is dat zij rechtsonzekerheid in het leven kan roepen, kan enkel worden verantwoord op grond van bijzondere omstandigheden, inzonderheid wanneer zij onontbeerlijk is voor de goede werking of de continuïteit van de openbare dienst." ⁽²⁰⁾.

Het is zaak van de steller van het voorontwerp de noodzakelijke rechtvaardiging te geven.

⁽²⁰⁾ Arbitragehof, nr. 98/2001, 13 juli 2001, overweging B.8.1.

Suivant l'article 84, alinéa 1er, 2e, des lois coordonnées sur le Conseil d'Etat, inséré par la loi du 4 août 1996, la demande d'avis doit spécialement indiquer les motifs qui en justifient le caractère urgent.

La lettre s'exprime en ces termes :

"doordat het voorontwerp in talrijke maatregelen voorziet die een correcte uitvoering van de begroting 2002 moeten garanderen. Een aantal beslissingen genomen in het kader voor de «Begrotingscontrole 2002» dienen zo spoedig mogelijk worden uitgevoerd.

Ook andere overwegingen werden weerhouden om voor dit geheel van maatregelen de hoogdringendheid te vragen. De uitvoering van deze wettelijke bepalingen kan inderdaad niet geschieden zonder de efficiënte medewerking van de betrokken overheidsdiensten. De implementatie van al deze maatregelen dient door deze administraties nog grondig voorbereid te worden, vereist aanpassingen van interne werkingsprocessen, opstellen van nieuwe administratieve procedures en informatie van de rechthebbenden. Ook deze processen moeten nog in 2002 gerealiseerd worden om hun effectieve inwerkingtreding nog dit jaar te kunnen realiseren.

Een aantal bepalingen hebben tevens betrekking op het bieden van een hoogdringende oplossing aan technische problemen die omwille van interpretatieproblemen of een inefficiënte werking van de diensten of hun relaties tot andere instellingen een correcte uitvoering van het beleid in de weg staan.

Meer specifiek vindt men rechtvaardigingen voor de spoedeisende noodzakelijkheid in de Memorie van Toelichting, en daarnaast kunnen nog aangehaald worden :

- Gelet op de dringende noodzakelijkheid gemotiveerd door het feit dat het Rekenhof in zijn brief van 27 februari 2002 vaststelt dat de financiële onderbouw van het opleidingsproject voorzien in het sociaal akkoord voor de gezondheidssector van 1 maart 2000, niet conform de vigerende bepalingen verlopen is; dat het voor de rechtszekerheid en de continuïteit van de inmiddels aangegane verbintenissen aangewezen is om de vigerende bepalingen in overeenstemming te brengen met de wijze waarop het opleidingsproject uitgebouwd werd; dat het Rekenhof eveneens in het kader van een doelmatigheidscontrole erop aandringt dat zonder verwijl de verjaringstermijn voor alle vormen van tussenkomst vanwege de RSZPPO op vijf jaar zou worden vastgesteld; dat in het kader van de strijd tegen de mensenhandel het van essentieel belang is dat een vastgestelde lacune in de wetgeving, te weten het feit dat de sociale inspectie van het Ministerie van Sociale Zaken, Volksgezondheid en Leefmilieu klaarblijkelijk over het hoofd gezien werd als bevoegde dienst om inbreuken op de vreemdelingenwet vast te stellen, onmiddellijk weggewerkt wordt; dat het in het kader van de begrotingsverplichtingen voor het jaar 2002 nodig is om de lijst van de aangelegenheden die via een alternatieve financiering van de

.../...

sociale zekerheid geregeld zullen worden, aan te vullen; dat het aangewezen is om de wetgeving betreffende de ziekenfondsen en de landsbonden van ziekenfondsen aan te passen, rekening houdend met de wet van 7 mei 1999 houdende het Wetboek van vennootschappen, en dat tegelijkertijd de werking van de revisoren geoptimaliseerd dient te worden; dat het aangewezen is om zo spoedig mogelijk de gevallen waarin administratieve geldboetes opgelegd kunnen worden in het kader van de wetgeving betreffende de ziekenfondsen en de landsbonden van ziekenfondsen, uit te breiden, ten einde optimaler de resultaten beoogd bij die wetgeving te kunnen bereiken; dat afgesproken werd dat een regeling inzake borstvoedingspauzes op 1 juli 2002 in werking zal treden en dat bijgevolg zonder verwijl hiervoor de wettelijke grondslag moet worden gelegd; dat in de financiering van zorg thans reeds rekening gehouden wordt met elementen van werkomstandigheden die de kwaliteit en de betaalbaarheid van de zorg ten goede komen; dat de Raad van State in een recent advies evenwel van oordeel is dat de huidige wettelijke bepalingen een dergelijke financiering niet toelaten; dat het voor de continuïteit en rechtszekerheid bijgevolg nodig is dat de reikwijdte van de huidige wettelijke bepalingen onmiddellijk verbreed wordt; dat het nodig is om het aantal kinesisten die prestaties uitbetaald krijgen ten laste van het RIZIV te verminderen om aldus de leefbaarheid van het beroep veilig te stellen; dat daartoe zonder verwijl een sociaal plan operationeel moet worden gemaakt; dat het voor het verzekeren van de continuïteit van de individuele rekening en in het licht van de multifunctionele RSZ-aangifte en e-government nodig is dat zonder verwijl de nodige uitvoeringsmaatregelen moeten kunnen getroffen worden en dat hiervoor de nodige wettelijke grondslag gecreëerd moet worden; dat het nodig is dat zonder dralen bepaalde tekortkomingen die worden vastgesteld in de bescherming van de gegevens waarover de Kruispuntbank voor de sociale zekerheid beschikt, worden ondervangen en dit om het vertrouwen van de burgers en bijgevolg de goede werking van het sociale zekerheidsstelsel niet te schaden; dat het aangewezen is dat bepalingen met betrekking tot de Kruispuntbank voor de sociale zekerheid die een nauwe band vormen met de beschermingsbepalingen, in één geheel aan het Parlement worden voorgelegd;

- Sociaal statuut zelfstandigen :

De eerste bepaling, door het feit dat de overgangsbepalingen per vergissing niet de nieuwe datum van inwerkingtreding van de nieuwe regeling vermelden, namelijk 1 oktober 2001, maar wel de datum van 1 juli 2001, doet een juridische leemte ontstaan voor de faillissementen die werden uitgesproken tussen deze twee data, die dringend moet rechtgezet worden.

De tweede heeft de bedoeling een discriminatie t.a.v. de gepensioneerden met kinderlast, met ernstige benadeliging voor betrokkenen, zo dringend mogelijk te corrigeren.

De derde heeft de bedoeling zo spoedig mogelijk een reglementaire basis te kunnen voorzien voor een reeds bestaande praktijk waarbij de fondsen onverantwoorde kosten vermijden en afzien van de invordering van bijdragen wanneer het bedrag zo gering is dat de invordering aleatoir is geworden.

De inlassing van een wettelijke basis voor het doorbreken van de verjaringstermijn van de terugbetaalbaarheid van onverschuldigde bedragen is hoogdringend omdat het laattijdig karakter van sommige van die terugvorderingen niet kan verweten worden aan een fout van de zelfstandige, en een faire houding van de overheid een snelle terugbetaling verantwoordt.

Met het artikel m.b.t. een nieuwe opdracht van het Participatiefonds is het de bedoeling deze nieuwsoortige tussenkomst van het Participatiefonds aan te wenden voor de sector van de kinesitherapie, met het oog op de dringende en noodzakelijke structurele besparingen in de gezondheidszorg.

- De wijziging van het koninklijk besluit nr. 78 van 10 november 1967 betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen, gezien het groot belang voor de bescherming van de volksgezondheid.
- De wijziging van de wet van 10 augustus 2001 houdende maatregelen inzake gezondheidszorg, teneinde de continuïteit van de zorgverstrekking door vroedvrouwen en de beoefenaars van de verpleegkunde te verzekeren en gelet op de tijdspanne die nodig is tussen de datum van inwerkingtreding van de wet van 10 augustus 2001 houdende maatregelen inzake gezondheidszorg en het ogenblik van publicatie van de uitvoeringsbesluiten, wordt het uiterst noodzakelijk geacht om in de publicatie van de ontworpen artikelen tot wijziging van de wet van 10 augustus 2001 houdende maatregelen inzake gezondheidszorg te voorzien. Op deze wijze kan worden voorkomen dat vroedvrouwen en verpleegkundigen in de illegaliteit hun beroep zouden uitoefenen.
- Overwegende dat de Europese Commissie op 28 maart 2001, na een eerste analyse van de Belgische maatregelen inzake omzetting van de richtlijn 93/104/EG van 23 november 1993 betreffende een aantal aspecten van de organisatie van de arbeidstijd, de aandacht van de Belgische regering heeft gevestigd op het feit dat de uitsluiting van de artsen, veeartsen en tandartsen uit het toepassingsgebied van de Arbeidswet van 16 maart 1971 niet conform is met deze Europese richtlijn, dit terwijl de omzetting van deze richtlijn ten laatste had moeten plaatsvinden voor 23 november 1996.
- De beslissing om een betekenisvolle actie te voeren met de bedoeling in te spelen op de problematiek van de digitale kloof werd door de Regering bevestigd in haar algemene beleidsverklaring van oktober 2000 en bevestigd in haar verklaring van september 2001.
- Het proces voor de uitvoering van dit beleid is formeel ingezet sedert 1 april 2002. De onontbeerlijke bijkomende financiering die werd onderschreven bij de Europese Investeringsbank dient verzekerd te worden

in het kader van een aanbesteding bij inschrijving die net gelanceerd is en die begin september eerstkomend wordt afgesloten met de ondertekening van een bestelbon voor een bedrag van zowat 99 miljoen euro.

- Overwegende dat de nieuwe regeling inzake het recht voor werknemers op vaderschapsverlof en adoptieverlof met ingang van 1 juli 2002 in werking treedt en dat onverwijld de mogelijkheid moet worden geschapen voor de Koning om de bijzondere modaliteiten te bepalen inzake toepassing van dit recht ten aanzien van bepaalde werknemers die niet worden tewerkgesteld in een arbeidsregeling gespreid over 5 dagen per week.
- Gelet op het feit dat de plaatselijke werkgelegenheidsagentschappen de bevoegdheid moeten krijgen om buurtwerken en -diensten te leveren in het raam van de regeling buurtwerken en -diensten die binnenkort operationeel zal zijn en zij hiervan onverwijld op de hoogte moeten gebracht worden om eventueel de nodige schikkingen te kunnen treffen.
- Gelet op het feit dat er een harmonisering nodig is tussen het plus-twee-plan en het plus-drie-plan enerzijds en het plus-één-plan anderzijds wat betreft het niet in aanmerking nemen van dienstboden, leerlingen, stagiairs in het kader van de vorming tot ondernemingshoofd en gelegenheidsarbeiders in de landbouw-of tuinbouwsector voor het bepalen van wat een nieuwe werknemer is en dat de werkgevers hiervan onverwijld moeten op de hoogte gebracht worden.
- Het feit dat het van belang is, de afwisseling tussen een opleiding en een baan te ontwikkelen, binnen het kader van de startbaanovereenkomst, voor het begin van het schooljaar 2002-2003.
- Het Nationaal Onderzoeksinstituut voor arbeidsomstandigheden, een openbare instelling gecreëerd door de wet van 20 juli 1991, is de emanatie van de instelling van openbaar nut «Belgische Dienst Opvoering Productiviteit» opgericht in 1956.

Op 29 juli 1993 heeft de Regering beslist om het Instituut te integreren in het Ministerie van Tewerkstelling en Arbeid. Deze beslissing werd niet uitgevoerd.

In november 2000 hernam het definitief eindrapport «Copernicus» het principe van de beslissing van juli 1993 en voorzag opnieuw de integratie van het Nationaal Instituut in het Ministerie van Tewerkstelling en Arbeid.

Aangezien de oprichting van de Federale Overheidsdienst Werkgelegenheid, Sociaal Overleg en Arbeid weldra uitwerking zal hebben, dient de beslissing in het eindrapport «Copernicus» waarbij de integratie van N.O.V.A. werd voorzien, uiterst dringend uitgevoerd te worden.

Het is derhalve noodzakelijk de nodige maatregelen te nemen ten einde de beslissing genomen in het rapport «Copernicus» uit te voeren.

- De betalingen op de thesaurierekening dienen, alleszins gedeeltelijk, te gebeuren voor eind 2002. Bovendien heeft het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen in het arrest van 3 juli 2001 België veroordeeld omdat het had nagelaten de nodige maatregelen te treffen. De Europese Commissie dringt in een brief van 20 maart 2002 nogmaals aan op een onmiddellijke oplossing voor het probleem van de dubbele fiscale aftrek.
- Het departement Landverdediging voert enkele wijzigende bepalingen in 9 wetten houdende het administratief, syndicaal en pecuniair statuut van de militairen, evenals in de wet van 10 april 1973 houdende oprichting van een Centrale Dienst voor Sociale en Culturele Actie (CDSCA). Een laatste bepaling schept de wettelijke basis voor de prestaties van de Krijgsmacht ten voordele van derden.

De realisatie van deze enkele wettelijke bepalingen vergt de hoogdringendheid.

De wijziging van de voornoemde wet van 10 april 1973 laat toe, in het kader van de nieuwe eenheidsstructuur van het departement Landsverdediging en van de integratie tussen burgers en militairen die er het gevolg van is, om zo snel mogelijk het geheel van de opdrachten van de CDSCA uit te breiden naar het burgerpersoneel.

De wijziging van het syndicaal statuut van de militairen (wet van 11 juli 1978) beantwoordt, met de dringendheid die geboden is, op de kritieken geformuleerd door het Arbitragehof in zijn arrest 141/2001 van 6 november 2001.

De wijziging aan de pecuniaire wet van 20 mei 1994 beoogt sneller de aflijning te realiseren op de bepaling houdende de gegarandeerde bezoldiging die geldig is voor bepaalde beambten van de ministeries, die onlangs gewijzigd werd bij het koninklijk besluit van 9 januari 2002.

De andere bepalingen, die het administratief statuut van de militairen en van de kandidaat-militairen wijzigen, kaderen in de inplaatsstelling van de nieuwe eenheidsstructuur in de schoot van het departement Landsverdediging. Het blijkt inderdaad noodzakelijk om namelijk de organisatie van de bevorderingscomités voor hoofd- en opperofficieren aan te passen teneinde rekening te houden met de eenheidsstructuur, en om de diverse mogelijkheden van reclassering aan te passen van kandidaat-militairen in geval van problemen in hun vorming, gezien deze op het einde van het lopende academiejaar (2001-2002) van kracht zullen moeten worden.

Zij beantwoorden daarenboven aan een dringende behoefte om bepaalde punctuele aspecten van de wetgeving te doen evolueren, zoals de mogelijkheid om bepaalde cursussen in de Engelse taal te onderwijzen, indien het technisch aspect of het gebruik dit rechtvaardigen. Niet enkel worden bepaalde cursussen reeds in die taal onderwezen, maar de recente wettelijke initiatieven van de overheid ten aanzien van de ex-piloten van SABENA versterken de behoefte om, in het kader van hun opleiding tot militair piloot, bepaalde cursussen in de luchtvaartkunde in het Engels te kunnen verstrekken.

Het scheppen van een wettelijke basis voor de prestaties ten voordele van derden beantwoordt aan de noodzakelijke dringendheid zoals geformuleerd door het Rekenhof in haar audit-verslag inzake dit onderwerp; dit verslag werd overgemaakt aan de Kamer van de volksvertegenwoordigers in oktober 2001.

- Het feit dat mag worden verwacht dat binnen korte tijd het K.B. dat de lijst vaststelt van de administratieve en logistieke gebouwen die aan de gemeenten en meergemeentenpolitiezones worden overgedragen zal worden gepubliceerd en dat ingevolge dit K.B. de eigendomsoverdracht zal worden geacht te hebben plaatsgevonden met ingang van 1 januari 2002.
- Inzake Economische Zaken wordt de hoogdringendheid gemotiveerd door enerzijds, opmerkingen van het Rekenhof, anderzijds de hervorming van de federale overheidsdiensten. De volgende artikelen dienen gezien in het licht van het wegvallen van de wettelijke basis van de Wet van 04 juli 1962 betreffende de openbare statistiek waarop de bestaande regulering en toezicht op de internationale handel in diamant zijn gestoeld.

Het Kimberley Process (VN-resolutie 55/56(2000)) voorziet in het Werkdocument nr. 1/2002, 22 maart 2002 «Essentiële elementen voor een internationaal certificatieschema betreffende ruwe diamanten met het oog op het verbreken van het verband tussen gewapend conflict en de handel in ruwe diamant»*, onder sectie VI «Aanvang voor de implementatie van het schema», het opzetten van het schema tegen eind 2002.

- Gelet op het feit dat de geldende wetgeving geen uitkomst biedt bij de oplossing van betwistingen aangaande de aard van geleverde postdiensten met toegevoegde waarde en hun afbakening met de diensten die van de universele diensten deel uit maken.
- Gelet op het feit dat de Franstalige en de Nederlandstalige versies van artikel 144 octies, § 1, eerste gedachtestreep en van art. 144 duodecies, § 1, 1ste lid, van de wet van 21 maart 1991 betreffende de hervorming van sommige economische overheidsbedrijven niet overeenkomen, wat tot misleidende interpretaties kan leiden.
- Gelet op de ingebrekestelling die de Europese Commissie van 15 januari 2002 aan België heeft gericht met betrekking tot de uitbreiding van het postmonopolie tot de elektronische aangetekende zendingen.
- De rechtzetting van de programmawet van 30 december 2001 zou BIAC de mogelijkheid bieden om de gronden, die buiten de luchthaven gelegen zijn en niet nodig zijn voor de exploitatie van de luchthaven, niet te moeten kopen. Deze wijziging dient spoedig te worden doorgevoerd om reden van de rechtszekerheid in hoofde van BIAC.

- De aanpassing van de wet van 1 april 1971 is hoogdringend aangezien ingevolge een stricte interpretatie van deze wet geen enkele delegatie meer mogelijk is op het niveau van de uitvoeringsdiensten van de Regie in de verschillende provincies. Derhalve moet elke beslissing worden genomen in Brussel, hetzij door de Minister, hetzij door de Directeur-generaal, hetzij door een Ambtenaar-generaal, hetgeen nefast is voor een efficiënte werking van de Regie der Gebouwen."

EXAMEN DU TEXTE

TITRE II - AFFAIRES SOCIALES

Chapitre premier - Maribel social

Article 3

Dans un souci de conformité avec le texte français, il faut écrire, dans le texte néerlandais de l'article 1er, § 7, 2°, avant-dernier alinéa, "de opbrengst van (...) niet geheel gebruikt" au lieu de "het geheel van de opbrengst van (...) niet gebruikt".

Chapitre V - Modification de la loi ... portant création du Fonds des pensions de la police intégrée et portant des dispositions particulières en matière de sécurité sociale

Article 8

Seules les zones de police pluricommunales disposent d'une personnalité juridique propre. Il y a dès lors lieu de remplacer les mots "zones de police" par les mots "communes et les zones de police pluricommunales" ⁽¹⁾.

La même observation vaut pour l'article 104.

Chapitre VI - Modifications de la loi du 6 août 1990 relative aux mutualités et aux unions nationales de mutualités

Article 16

Dans la phrase liminaire de l'article 16 du projet, il y a lieu de préciser que la disposition en projet constituera un alinéa distinct de l'article 35 de la loi du 6 août 1990.

⁽¹⁾ Avis 31.615/4, donné les 8, 9 et 10 mai 2001, par la section de législation du Conseil d'Etat sur un avant-projet devenu la loi-programme du 19 juillet 2001 (Doc. parl., Chambre, n° 50-1262/001) et avis 31.955/2/V, donné le 10 septembre 2001, sur un avant-projet de loi "portant création du Fonds des pensions de la police intégrée et portant des dispositions particulières en matière de sécurité sociale", (Doc. parl., Chambre, n° 50-1519/1).

Article 17

Par souci de clarté, on écrira à l'article 17 du projet :

"..., est complété par les mots 'et est transmis à l'Office de contrôle, accompagné du procès-verbal de cette assemblée générale, dans le délai fixé par ledit Office'".

Article 19

A la fin du texte néerlandais de l'article 43, § 3, en projet, de la loi du 6 août 1990 (article 19, 1°, du projet), il y a lieu, par souci d'uniformité de la rédaction, d'écrire :
"... binnen de door deze laatste bepaalde termijn".

Article 26

1. Par souci de clarté, on adaptera la rédaction de l'article 60bis, alinéa 5, 1°, en projet, de la loi du 6 août 1990, comme suit :

"1° en cas de non-respect des décisions du Conseil de l'Office de contrôle qui, en application de l'article 11, §§ 2 et 3, refusent l'approbation des dispositions statutaires ou de leurs modifications;"

2. A la fin du texte néerlandais de l'article 60bis, alinéa 5, 2°, en projet, il y a lieu d'écrire "..., door de Raad van de Controledienst niet goedgekeurd zijn".

Chapitre IX - Mesures relatives à la tenue des compte individuels

Article 34

Par souci de clarté et, par conséquent, pour assurer la sécurité juridique, il est recommandé d'intégrer les dispositions de l'article 34 du projet à l'article 28 de l'arrêté royal n° 50 du 24 octobre 1967 relatif à la pension de retraite et de survie des travailleurs salariés. En effet, il est à déconseiller de répartir entre cet arrêté royal et une disposition autonome, des règles relatives à des données qui doivent être mentionnées sur le compte individuel de pension.

Chapitre X - Modification de la loi du 14 janvier 2002 portant des mesures en matière de soins de santé

Article 35

1. Dès lors que l'article 115 en projet instaure une exception, en ce qui concerne certaines fournitures et certains services, à l'applicabilité de la loi du 24 décembre 1993 relative aux marchés publics et à certains marchés de travaux, de fournitures et de services, il est préférable de rédiger cet article comme suit :

"La loi du 24 décembre 1993 (...) ne s'applique pas aux marchés publics de fournitures et de services des hôpitaux publics, sauf lorsque ces marchés sont soumis (...)".

2. Dans l'article 115, alinéa 2, en projet, on écrira "pour l'application du présent article" au lieu de "au sens du présent article".

3. Contrairement à ce qu'indique l'exposé des motifs, ce même alinéa ne délègue pas au Roi la prise d'effet dans le temps de l'alinéa précédent. Il faut harmoniser l'exposé des motifs avec le texte du projet.

Chapitre XI - Banque-carrefour de la sécurité sociale

Article 36

Il y a lieu de remplacer la phrase liminaire de l'article 36 de la manière suivante :

"L'article 5 de la loi du 15 janvier 1990 relative à l'institution et à l'organisation d'une Banque-carrefour de la sécurité sociale est remplacé par la disposition suivante :".

Article 37

Il incombera aux auteurs du projet de vérifier si l'article 14, alinéa 2, de la loi du 15 janvier 1990 relative à l'institution et à l'organisation d'une Banque-carrefour de la sécurité sociale ne doit pas faire référence au 2°bis de l'article 14, alinéa 1er, de cette loi qui sera inséré par l'article 37 du projet.

Chapitre XII - Statut social des travailleurs indépendants

Article 43

L'alinéa 1er de cet article tend à compléter l'article 11, § 5, alinéa 1er, de l'arrêté royal n° 38 du 27 juillet 1967 organisant le statut social des travailleurs indépendants en y insérant des dispositions relatives à un régime applicable aux bénéficiaires d'une pension de retraite ou de survie ou d'un avantage en tenant lieu qui a la charge principale d'au moins un enfant.

Selon l'alinéa 2 de l'article 43 du projet, cette disposition (en projet) s'applique aux cotisations dues pour la période postérieure au 31 décembre 2002. Ainsi une disposition autonome du projet de loi-programme impose-t-elle une condition d'application qui ne se retrouvera pas à l'article 11, § 5, de l'arrêté royal n° 38 précité. D'un point de vue légistique, pareil procédé est à éviter.

Dans un souci, notamment, de clarté et de sécurité juridique, il y aurait dès lors lieu d'intégrer les dispositions de l'article 43, alinéa 2, dans les dispositions de l'article 11, § 5, alinéa 1er, en projet. Le texte en projet pourrait par exemple être rédigé comme suit :

"En ce qui concerne les montants dus pour la période postérieure au 31 décembre 2002, le bénéficiaire d'une ... (la suite comme dans le projet)".

Article 46

1. Dans la phrase liminaire, on écrira "L'article 74, § 1er, ..." au lieu de "L'article 74, alinéa 1 ...".

2. L'article 74, § 1er, 7°, en projet, de la loi du 28 juillet 1992 portant des dispositions fiscales et financières investit le Fonds de participation d'une mission supplémentaire, à savoir celle d'avancer pour le compte de tiers le paiement des indemnités en faveur de certains indépendants dans le cadre des mesures de reconversion de certains secteurs.

Ni la disposition en projet, ni l'exposé des motifs ne permettent de déterminer la portée exacte des termes "avancer pour le compte de tiers". Afin d'assurer la sécurité juridique, il est dès lors recommandé de préciser la disposition en projet ou, à tout le moins, d'indiquer dans l'exposé des motifs les figures juridiques qui visent les auteurs du projet.

TITRE III - LA SANTE PUBLIQUE

Chapitre Ier - Modifications de l'arrêté royal n° 78 du 10 novembre 1967 relatif à l'exercice des professions des soins de santé

Article 47

1. A l'article 4, § 3, 4°, alinéa 3, en projet (article 47, 2°, du projet), on remplacera systématiquement les termes "juges suppléants" par "magistrats suppléants", eu égard aux articles 378 et suivants du Code judiciaire.

2. Selon la dernière phrase de l'article 4, § 3, 4°, alinéa 3, en projet, seule une personne apportant la preuve "qu'(elle) n'(a) pas été impliqué(e) dans la réalisation des demandes" (d'ouverture, de transfert ou de fusion d'officines pharmaceutiques) peut "être membre" d'une commission d'implantation ou de la commission d'appel.

Interrogé sur la portée de cette disposition, le délégué du gouvernement a précisé que l'intention est que chaque membre soit tenu de vérifier pour chaque cas s'il n'a pas été associé à la demande et, le cas échéant, de s'abstenir d'examiner l'affaire.

La disposition en question ne comporte donc aucune condition quant à l'appartenance des commissions, mais elle instaure une incompatibilité concernant des dossiers concrets. Mieux vaudrait par conséquent rédiger cette disposition comme suit⁽²⁾ :

"Ils ne peuvent connaître d'une affaire s'ils ont participé à la demande d'autorisation."

⁽²⁾ Indépendamment de la question de savoir si une telle incompatibilité ne découle pas déjà des principes généraux de bonne administration.

Chapitre IV - Modifications de la loi du 10 août 2001 portant des mesures en matière de soins de santé

Article 52

L'article 21quater, § 3, alinéa 2, en projet, de l'arrêté royal n° 78 du 10 novembre 1967 (article 34, en projet, de la loi du 10 août 2001) prévoit que les personnes qui, au 1er septembre 2001, sont en possession d'un brevet ou titre non visé d'hospitalier ou d'hospitalière, d'assistant ou d'assistante en soins hospitaliers, peuvent exercer l'art infirmier, comme visé à l'article 21quinquies, si elles sont agréées en tant que porteuses du titre professionnel d'hospitalier ou d'hospitalière, d'assistant ou d'assistante en soins hospitaliers et si elles répondent aux conditions fixées à l'article 21sexies.

La question est de savoir s'il n'y aurait pas lieu de prévoir pour les intéressés un régime transitoire, selon lequel ces personnes pourraient, par exemple, continuer à exercer l'art infirmier pour autant qu'elles introduisent une demande d'agrément dans un délai déterminé et jusqu'à ce qu'il ait été statué sur cette demande. Le cas échéant, le Roi pourrait être chargé de mettre au point un tel régime transitoire.

Chapitre VIII - Modifications à l'arrêté royal du 28 septembre 1999 relatif au financement de l'Institut d'expertise vétérinaire

Article 59

La modification apportée à cet article concerne l'alinéa 4, et non l'alinéa 3, de l'article 6 de l'arrêté royal du 28 septembre 1999.

Article 60

La modification que l'article 60, 1er, du projet entend apporter à l'alinéa 1er de l'article 7, § 1er, de l'arrêté royal du 28 septembre 1999 revient notamment à ajouter un point f) à l'énumération en vigueur des catégories de poids.

Le Conseil d'Etat se demande à cet égard si l'alinéa 4 de l'article 7, § 1er, ne doit pas être mis en concordance avec cette modification. L'article 7, § 1er, alinéa 4 renvoie en effet aux "montants visés sous a) à e)".

Article 66

L'article 125 de la loi du 14 janvier 2002 portant des mesures en matière de soins de santé a remplacé la première ligne du chapitre V de l'annexe à l'arrêté royal du 28 septembre 1999 susvisé par les deux lignes suivantes :

"0 1 200 1,5 F 3 F 6 F
1 200 3 000 0,90 F 1,80 F 3,60 F".

Il en résulte que la modification doit porter non seulement sur la première ligne, mais également sur la seconde, en ce qui concerne l'adaptation des montants en euros.

TITRE IV - EMPLOI

Chapitre 1er - Modifications de la loi du 16 mars 1971 sur le travail

Article 69

1. Dans le texte français de l'article 3ter, alinéa 1er, en projet, de la loi sur le travail, il y a lieu de désigner les sections concernées par des chiffres romains.

2. Dans le texte néerlandais de l'article 3ter, alinéa 2, en projet, on remplacera le mot "overlegd" par "overleg".

Chapitre II - Octroi de la garantie de l'Etat pour un emprunt auprès de la Banque européenne d'investissement

Article 70

Si la notion de "fracture numérique" est déjà définie dans un autre texte normatif, il y a lieu de faire référence à cette définition à l'article 70 du projet. Si c'est la première fois que cette notion est utilisée dans un texte de loi, il convient de la définir dans le projet - et pas seulement dans l'exposé des motifs.

Chapitre III - Congé de paternité et d'adoption

Article 71

L'article 30 de la loi du 3 juillet 1978 relative aux contrats de travail a été modifié par la loi du 10 août 2001. Ces modifications n'entreront toutefois en vigueur que le 1er juillet 2002. En cas de maintien de l'article 148, l'article 71 du projet entrera en vigueur le jour de la publication. Dès lors, il faudra veiller à ce que les modifications figurant à l'article 71 du projet n'entrent pas en vigueur avant le 1er juillet 2002.

Chapitre VI.- Plan-plus 2-3

Article 75

Compte tenu du fait que la seule modification matérielle apportée à l'article 5 de l'arrêté royal du 14 mars 1997 consiste en l'insertion de la disposition figurant au paragraphe 1er en projet, il serait préférable de rédiger l'article 75 du projet comme suit :

"Art. 75. A l'article 5 de l'arrêté royal du 14 mars 1997 portant ..., remplacé par la loi du 25 janvier 1999, dont le texte actuel formera le § 2, il est ajouté un paragraphe 1er, rédigé comme suit :

'§ 1er. Afin de déterminer ...'".

Dans ce cas, la disposition actuelle de l'article 5 de l'arrêté royal du 14 mars 1997 ne doit plus être reproduite à l'article 75 du projet.

Chapitre VIII - Convention de premier emploi

Article 77

Par souci de lisibilité, on rédigera le début de l'article 27, alinéa 1er, 2°, en projet, de la loi du 24 décembre 1999 comme suit : "2° toute convention associant le travail et la formation conclue entre ...".

Chapitre IX - Intégration de l'Institut national de recherche sur les conditions de travail dans le Ministère de l'Emploi et du Travail

Articles 79 à 83

1. Les articles 79 à 83 du projet entendent régler l'intégration de l'Institut national de recherche sur les conditions de travail dans le Ministère de l'Emploi et du Travail.

Il résulte des articles 37 et 107 de la Constitution qu'il appartient au Roi de créer et d'organiser les services d'administration générale. Conformément à ces dispositions, il serait préférable qu'en ce qui concerne l'intégration de l'Institut visé, le législateur se limite à inscrire dans le projet une disposition déléguant au Roi le pouvoir de fixer les modalités de cette intégration.

2. Sans préjudice de l'observation formulée au point 1, il n'y a pas lieu de mentionner le Ministère de l'Emploi et du Travail à l'article 81 du projet, mais bien l'Etat fédéral, lequel est doté de la personnalité juridique.

TITRE V - FINANCES

Chapitre premier - Navigation maritime

L'exposé des motifs indique que les mesures prises sont conformes aux recommandations communautaires relatives aux aides publiques au transport maritime publiées dans le Journal Officiel des Communautés européennes C205 du 5 juillet 1997.

C'est à la Commission qu'il appartient d'apprécier cette conformité. C'est la raison pour laquelle le chapitre premier du Titre V de l'avant-projet de loi aurait dû être notifié à la Commission conformément à l'article 88, paragraphe 3, du Traité instituant la Communauté européenne qui dispose que :

"La Commission est informée, en temps utile pour présenter ses observations, des projets tendant à instituer ou à modifier des aides. (...) L'Etat membre intéressé ne peut mettre à exécution les mesures projetées, avant que cette procédure ait abouti à une décision finale".

L'obligation de notification à la Commission et les sanctions en cas de non respect de cette obligation ont spécialement été rappelées au point 11 des "Orientations communautaires sur les aides d'Etat au transport maritime (97/C 205/05).

C'est donc sous la réserve de l'accomplissement de cette formalité et des éventuelles observations que la Commission serait amenée à formuler, que l'avis est donné.

Article 84

1. Au paragraphe 2, 1°, la section de législation se demande ce que signifient exactement les mots "avec acte de nationalité".

Ne faut-il pas lire "lettre de mer" comme dans le texte néerlandais ?

2. Au paragraphe 2, 2°, le Conseil d'Etat suppose qu'il convient de lire : "Il y a exploitation d'un navire lorsque (...)".

3. Il semble excessif de considérer que le simple fait d'être propriétaire ou co-propriétaire d'un navire donne la qualité d'exploitant de ce navire. Le Conseil d'Etat se demande si l'auteur de l'avant-projet n'a pas voulu préciser que l'exploitant du navire pouvait en être le propriétaire, le co-propriétaire ou l'affrèteur.

4. La définition que donne le 3° de la Division ne comprend qu'une partie seulement des éléments mentionnés dans l'exposé des motifs.

Article 85

1. L'exposé des motifs indique que le renvoi fait aux articles du Code des impôts sur les revenus 1992 implique que "le régime de la détermination forfaitaire des bénéfices est réservé aux sociétés résidentes et aux établissements belges de sociétés non résidentes". Mieux vaut cependant l'indiquer expressément.

2. La section de législation n'aperçoit pas pour quelle raison sont seuls visés les bénéfices provenant de "la navigation maritime en Belgique", alors que la navigation est le plus souvent, internationale. L'on suppose qu'il y a lieu d'écrire :

"(...) les bénéfices imposables en Belgique provenant de la navigation maritime (...)".

Article 86

Cet article mentionne, in fine, une décision "susceptible de recours".

Il y a lieu de préciser la nature du recours et l'instance auprès de laquelle il doit être introduit.

Article 87

Contrairement à ce qu'explique l'exposé des motifs, l'avant-projet de loi n'indique pas que si l'on opte pour l'application du régime de la détermination forfaitaire des bénéfices, ce régime vaut pendant dix ans, à moins que l'on mette fin à l'activité au cours de ces dix années. Il convient également d'indiquer, dans l'avant-projet de loi, que le régime de détermination forfaitaire des bénéfices est tacitement reconduit à la fin de chaque période de dix ans, sauf si le contribuable y renonce expressément.

Article 88

1. Au paragraphe 1er, il y a lieu de remplacer le code ISO "EUR" par l'appellation officielle "euro".

L'observation faut également pour la suite du chapitre.

2. Au paragraphe 2, il y a lieu d'indiquer plus clairement que ce qui est réduit, c'est le montant forfaitaire des bénéfices mentionné au paragraphe 1er.

Article 89

1. Le paragraphe 1er, ne contient pas la règle, mentionnée dans l'exposé des motifs, selon laquelle la déduction des pertes professionnelles subies par une autre division au cours du même exercice, ne peut avoir lieu que si ces pertes n'ont pu, d'abord, être déduites des bénéfices d'une quelconque autre division.

2. Le paragraphe 2 vise "les pertes subies par cette division". Si l'on se rapporte à l'exposé des motifs, la règle énoncée vaut également pour les pertes subies par les autres divisions.

L'attention de l'auteur de l'avant-projet est attirée sur le fait que la mesure prévue à l'alinéa a pour effet de reporter les pertes d'au moins dix ans.

Ce système pourrait être jugé discriminatoire par rapport aux règles de droit commun applicables aux pertes fiscales.

Article 90

Il y a lieu d'écrire "Par dérogation à l'article 87" et non "Par dérogation à l'article 84".

Article 92

Il n'est pas admissible de conférer un pouvoir réglementaire à un délégué du ministre, même pour l'élaboration d'un modèle de formulaire.

Chapitre II - Tax-Schelter

1. Il y a lieu d'examiner si l'autorité fédérale est compétente pour prendre des mesures fiscales en vue de favoriser l'investissement dans la production d'oeuvres audiovisuelles belges alors que les matières culturelles relèvent de la compétence des Communautés en vertu de l'article 4 de la loi spéciale du 8 août 1980 de réformes institutionnelles.

Dans un avis 28.180/2, donné le 25 novembre 1998, sur un avant-projet de loi "portant des mesures fiscales destinées à l'encouragement de la production audiovisuelle", la section de législation du Conseil d'Etat avait estimé que :

"Ainsi qu'il a été rappelé dans l'avis L. 27.454/2 sur un avant-projet de décret "instaurant une taxe sur les sites d'activité économique désaffectés en Région wallonne", donné le 22 juin 1998 :>

« La compétence fiscale ... doit être distinguée de la compétence matérielle.

Contrairement à la compétence matérielle que l'on dit exclusive, la compétence fiscale n'est pas liée à des matières. La compétence fiscale est autonome par rapport à la compétence matérielle.

Ainsi, les Régions peuvent taxer des matières qui entrent au plan matériel dans les compétences étatiques. Inversement, l'Etat peut taxer ou avantager fiscalement un comportement qui matériellement ressortit à la compétence des Régions (sauf en matière d'eau et de déchets ⁽³⁾).

Toutefois, la jurisprudence de la Cour d'arbitrage invite à nuancer cette affirmation. Il semble en effet que la voie fiscale ne permette pas de viser à titre principal un objectif matériel qui ressortit à la compétence d'un autre législateur, au lieu de pourvoir par une imposition au financement général des dépenses en vue de mettre en oeuvre une politique qui se situe dans la compétence matérielle du pouvoir taxateur. ».

De la jurisprudence de la Cour d'arbitrage, il ressort que le législateur, lorsqu'il exerce sa compétence fiscale, ne peut pas viser principalement un effet que les compétences qui lui ont été attribuées ne lui permettaient pas de

⁽³⁾ Voir la loi du 16 juillet 1993 modifiant la loi du 23 janvier 1989.

rechercher, au point de réglementer une matière qui ne lui est pas attribuée plutôt que de prendre une mesure proprement fiscale ⁽⁴⁾.

Lorsque la mesure peut avoir une influence sur la politique communautaire ou régionale, cet effet doit rester indirect et aléatoire de sorte qu'il ne puisse être reproché au législateur de rendre impossible ou exagérément difficile l'exercice des compétences d'autres autorités ⁽⁵⁾.

Toutefois la Cour d'arbitrage a estimé que lorsqu'il lève une taxe, un législateur doit mettre en balance l'intérêt qu'il entend protéger avec d'autres intérêts quand ceux-ci sont protégés par des mesures prises par d'autres législateurs dans l'exercice de leurs compétences. Cette proportionnalité constitue un élément de la compétence de ce législateur.

«En prenant pour critère des exonérations qu'il accorde la circonstance qu'elles profitent à des activités subventionnées par d'autres autorités, le législateur ..., loin d'empiéter sur des compétences qui ne sont pas les siennes, a, au contraire, respecté les choix faits par les législateurs compétents. Ce faisant, il n'a pas enfreint le principe de proportionnalité et est resté dans les limites de sa compétence.» ⁽⁶⁾.

En l'espèce, s'il n'est pas contestable que l'autorité fédérale a la compétence fiscale pour accorder, le cas échéant, des exonérations à l'impôt des sociétés ou à l'impôt des non-résidents, elle ne dispose toutefois pas de la compétence matérielle en matière de production audiovisuelle. Dès lors sa compétence doit s'exercer dans le respect des principes rappelés ci-dessus. (...)"

Dans le bref délai qui lui est imparti, le Conseil d'Etat est d'avis qu'il ne paraît pas établi que le texte en projet porte atteinte à l'exercice des compétences communautaires en matière audiovisuelle ou qu'il rende cet exercice impossible ou particulièrement difficile.

S'agissant toutefois de l'article 194ter, § 4, 7°, du Code des impôts sur les revenus 1992, en projet, il n'appartient pas à la Communauté d'attester "le respect des conditions de dépenses en Belgique conformément au § 1er, 3° et des conditions et plafonds prévus au 4° et au 5° du présent paragraphe".

Il en résulte que cette disposition doit être omise.

⁽⁴⁾ Arrêts n°s 31/92 du 23 avril 1992, 2/94 du 13 janvier 1994 et 10/98 du 11 février 1998.

⁽⁵⁾ Arrêt n° 4/95 du 2 février 1995.

⁽⁶⁾ Arrêt n° 2/94 du 13 janvier 1994.

2. C'est à la Commission européenne qu'il appartient d'apprécier si les mesures prévues par l'avant-projet de loi ne constituent pas des aides d'Etat prohibées. C'est la raison pour laquelle le chapitre premier du Titre V de l'avant-projet de loi aurait dû être notifié à la Commission conformément à l'article 88, paragraphe 3 du Traité instituant la Communauté européenne qui dispose que :

"La Commission est informée, en temps utile pour présenter ses observations, des projets tendant à instituer ou à modifier des aides. (...) L'Etat membre intéressé ne peut mettre à exécution les mesures projetées, avant que cette procédure ait abouti à une décision finale".

C'est sous réserve de l'accomplissement de cette formalité que l'avis est donné.

3. Il convient de donner un intitulé français à ce chapitre.

Chapitre III - Modification du Code de la taxe sur la valeur ajoutée

L'avis de l'inspecteur des finances n'est pas encore parvenu au Conseil d'Etat.

Chapitre IV - Modification de l'article 168, dixième tiret, de la loi-programme du 30 décembre 2001, s'agissant de la date d'entrée en vigueur de l'article 25 de la loi du 19 juillet 1930 créant la régie des télégraphes et des téléphones

L'avis de l'inspecteur des finances n'est pas encore parvenu au Conseil d'Etat.

Chapitre V - Extension des dispositions de la loi créant les fonds budgétaires

Article 104

1. L'avis de l'inspecteur des finances n'est pas encore parvenu au Conseil d'Etat.
2. Il est suggéré d'insérer le paragraphe 1er, dans la loi du 7 décembre 1998 organisant un service de police intégré, structuré à deux niveaux.
3. A l'article 104, § 1er, les mots "qu'elles ont cédés lors de leur transfert" ne correspondent pas à la version néerlandaise qui mentionne, de manière plus exacte, les bâtiments "waarvan ze afstand gedaan hebben".

TITRE VI - DEFENSE

Chapitre Ier - Loi du 30 juillet 1938 - Emploi de la langue anglaise

Article 105

1. Si la Constitution ne consacre pas de manière expresse l'existence de langues officielles, son article 30 vise la notion de "langues usitées en Belgique", se référant ainsi notamment aux trois langues dont il est fait usage par les pouvoirs publics belges, soit le français, le néerlandais ou l'allemand. L'article 189 de la Constitution

dispose d'ailleurs que "le texte de la Constitution est établi en français, en néerlandais et en allemand". D'autres dispositions constitutionnelles, spécialement les articles 129 et 130, § 1er, alinéa 1er, 5°, et § 2, impliquent nécessairement que ces trois langues officielles sont utilisées en Belgique ⁽⁷⁾.

Il en résulte que les services publics doivent en principe faire usage de ces langues officielles. Toutefois, lorsqu'un pareil usage se révèle impossible par la nature des choses ou que les nécessités du service ou de l'intérêt général imposent l'usage d'autres langues, des exceptions à cette règle peuvent être admises ⁽⁸⁾. Il appartient également aux autorités publiques, dans le cadre de leurs compétences, de promouvoir l'emploi des langues usitées en Belgique.

Ces règles n'empêchent pas l'autorité, lorsqu'elle organise la formation du personnel, d'assurer l'enseignement de langues étrangères dans le cadre de cette formation, ce qui peut impliquer sur le plan pédagogique, que certaines matières soient enseignées dans ces langues non usitées en Belgique; une pareille méthode relève de l'intérêt général. Tel est notamment le cas en matière de formation des militaires. Il a été fait usage partiellement de cette possibilité à l'article 10, alinéa 3, de la loi du 30 juillet 1938 concernant l'usage des langues à l'armée, aux termes duquel "les cours, travaux pratiques et exercices dirigés ayant pour objet l'enseignement d'une autre langue nationale ou d'une langue étrangère, peuvent être donnés dans cette langue".

⁽⁷⁾ Voir aussi la loi du 31 mai 1961 relative à l'emploi des langues en matière législative, à la présentation, à la publication et à l'entrée en vigueur des textes légaux et réglementaires et le titre IX, consacré à la traduction en allemand des lois, arrêtés et règlements, de la loi du 31 décembre 1983 de réformes institutionnelles pour la Communauté germanophone, spécialement l'article 76, § 1er, de cette loi. Par ailleurs, les articles 4, 1°, de la loi spéciale du 8 août 1980 de réformes institutionnelles, et 4, § 1er, de la loi précitée du 31 décembre 1983, pris respectivement sur la base des articles 127, § 1er, 1°, et 130, § 1er, 1°, de la Constitution, confient aux communautés la défense et l'illustration de la langue.

⁽⁸⁾ En ce sens, l'article 92 de la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers, aux termes duquel "le Roi détermine les langues autres que les langues française et néerlandaise dans lesquelles la présente loi sera traduite par les soins du Ministre ainsi que les modalités de la diffusion des traductions [...]".

En ce qui concerne l'article 12 de la loi précitée du 30 juillet 1938, tel qu'il est complété par l'article 105 de l'avant-projet, l'exposé des motifs énonce :

"L'enseignement dans les forces armées ne peut être dispensé qu'en français ou en néerlandais. Toutefois, la langue usuelle dans certains domaines tels que par exemple le contrôle du trafic aérien et l'informatique est l'anglais. Dès lors, le besoin de pouvoir employer cette langue dans certains cours se fait sentir. Cet article vise à introduire la possibilité d'enseigner certains cours en langue anglaise. Une réglementation similaire est d'ailleurs en vigueur dans les universités dépendant des communautés française ou flamande".

Une pareille justification de l'exception à l'usage des langues officielles est admissible. La disposition examinée ne pourrait être interprétée comme permettant une application généralisée, allant au-delà de cette justification.

Le risque d'un usage excessif de cette exception serait, par ailleurs, mieux circonscrit dans le texte si la notion d'"usage social" était remplacée par celle d'"usage professionnel".

2. En outre, c'est à tort que l'alinéa 2 du projet vise l'alinéa 3 de l'article 12 en projet. Ainsi que l'a confirmé l'officier délégué, il convient de viser l'alinéa 2 en projet.

Chapitre II - Loi du 1er mars 1958 - Statut officiers

Article 106

Cette disposition apporte des modifications à l'article 44 de la loi du 1er mars 1958 relative au statut des officiers de carrière et des officiers de réserve des forces armées.

Cette disposition a notamment été modifiée par la loi du 22 mars 2001 modifiant certaines dispositions relatives aux statuts du personnel militaire (article 56). Toutefois, cette modification n'est pas encore entrée en vigueur. Dans un souci de sécurité

juridique, il convient dès lors de prévoir expressément l'entrée en vigueur de l'article 56 de la loi du 22 mars 2001, précitée, ainsi que notamment de l'article 43 de la même loi qui apporte des modifications à l'article 27 de la loi du 1er mars 1958, précitée, et qui est visé à l'article 44 en projet de la même loi.

Comme en a convenu l'officier délégué, la loi en projet doit donc être complétée par une disposition prévoyant explicitement l'entrée en vigueur des articles de la loi du 22 mars 2001, précitée, nécessaires à la mise en oeuvre de l'article 44 de la loi du 1er mars 1958.

Chapitre III - Loi du 10 avril 1973 - Office Central d'Action Sociale et Culturelle du ministère de la Défense

Article 108

La modification proposée à l'article 1er, § 1er, de la loi du 10 avril 1973 portant création de l'Office central d'action sociale et culturelle au profit des membres de la communauté militaire doit également intervenir au paragraphe 2 du même article.

Chapitre IV - Loi du 11 juillet 1978 - Délégués syndicaux

Article 111

Comme l'indique l'exposé des motifs, la modification relative à l'article 15 de la loi du 11 juillet 1978 organisant les relations entre les autorités publiques et les syndicats du personnel militaire des forces terrestre, aérienne et navale et du service médical, résulte d'un arrêt n° 141/2001 du 6 novembre 2001 de la Cour d'arbitrage, rendu à la suite d'une question préjudicielle posée par le Conseil d'Etat.

En vertu de cette disposition, le Roi est chargé d'établir

"... les règles qui sont applicables aux délégués militaires des organisations syndicales agréées, en raison de leur activité au sein des forces armées"

ainsi que de fixer

"la position des membres du personnel ayant ladite qualité, en déterminant notamment les cas dans lesquels les périodes de mission syndicale sont assimilées à des périodes de service".

Selon la Cour d'arbitrage, une telle habilitation méconnaît l'article 182 de la Constitution, les délégués syndicaux militaires étant privés, pour la fixation de leur statut, de l'intervention d'une assemblée délibérante démocratiquement élue.

La disposition en projet tend à prévoir les règles essentielles de la situation juridique de ces délégués syndicaux.

1. Le 22 avril 2002, la section de législation a été saisie d'une demande d'avis du Ministre de la Défense au sujet d'un avant-projet de loi "modifiant la loi du 11 juillet 1978 organisant les relations entre les autorités publiques et les syndicats du personnel militaire des forces terrestre, aérienne et navale et du service médical" (dossier n° 33.301/4) qui comprend notamment une disposition assez similaire à celle contenue dans le présent avant-projet de loi.

Interrogé à ce sujet, le délégué du ministre a expliqué que le processus d'examen d'une loi-programme est plus rapide au Parlement et qu'il convient de mettre fin à des recours encore pendants devant la section d'administration du Conseil d'Etat et devant la Cour d'arbitrage.

Le Conseil d'Etat attire cependant l'attention sur la circonstance qu'il aura épuisé sa compétence d'avis à propos de l'article 15 de la loi du 11 juillet 1978, précitée, lorsqu'il examinera le projet 33.301/4.

2. L'article 15, § 1er, en projet, prévoit l'agrément du délégué syndical par le Ministre de la Défense sur la proposition de son syndicat, cet agrément pouvant être refusé ou retiré "selon les règles fixées par le Roi".

De telles règles sont cependant essentielles à l'exercice des missions des délégués syndicaux et ne peuvent être confiées au Roi sans aucune précision quant aux hypothèses qui pourront donner lieu au refus ou au retrait de l'agrément.

Eu égard à l'article 182 de la Constitution et compte tenu de la jurisprudence précitée de la Cour d'arbitrage, l'habilitation au Roi doit être davantage circonscrite.

3. Selon le paragraphe 3, alinéa 3, en projet, les délégués syndicaux ont la garantie de pouvoir exercer leur emploi militaire au sein du quartier dans lequel ils sont affectés organiquement. Lorsqu'un délégué syndical fait l'objet d'une mutation exceptionnelle et qu'il la conteste, "son syndicat peut intervenir auprès de la direction générale human resources".

Cette disposition doit être plus explicite sur la portée de cette intervention et sur les conséquences de celle-ci.

4. Enfin, le paragraphe 3, alinéa 5, en projet dispose :

"Le Roi fixe les règles complémentaires nécessaires pour l'exécution des dispositions du présent paragraphe".

Si une telle habilitation donne au Roi le pouvoir de compléter la disposition en projet, elle est critiquable au regard de l'article 182 de la Constitution. Si tel n'est pas le cas, elle est inutile compte tenu de l'article 108 de la Constitution.

Comme en a convenu l'officier délégué, le but poursuivi n'est pas de permettre au Roi de compléter la disposition légale en projet mais de l'autoriser à l'exécuter.

Eu égard à l'article 108 de la Constitution, cette habilitation doit être omise.

A la lumière des observations qui précèdent, cette disposition du projet doit être revue.

Chapitre IX - Prestations au profit de tiers

Article 116

1. Cette disposition autorise les forces armées à accomplir des prestations d'utilité publique "ayant un but culturel, patriotique ou humanitaire ou d'aide à la Nation" qui ne font pas partie des missions légales de l'armée et ce, contre paiement ⁽⁹⁾.

L'article 116 du projet s'inspire dans une certaine mesure de l'ancienne loi du 2 décembre 1957 sur la gendarmerie dont l'article 70bis, inséré par la loi du 20 décembre 1995, permettait également à la gendarmerie d'effectuer contre paiement de telles prestations.

Dans son avis 24.694/2, donné le 25 octobre 1995, sur un avant-projet de loi "portant des dispositions fiscales, financières et diverses", la section de législation a critiqué ce nouvel article 70bis, précité, les missions supplémentaires ainsi confiées à la gendarmerie étant définies en des termes trop généraux et imprécis et, plus particulièrement, pour les "prestations d'aide à la Nation".

La même critique vaut en l'espèce.

⁽⁹⁾ Actuellement cette matière est sommairement réglée par le biais d'un cavalier budgétaire; voir notamment l'article 2.16.15 de la loi du 24 décembre 2001 contenant le budget général des dépenses pour l'année budgétaire 2002 :

"Hormis les cas où il fait appel aux forces armées en vertu de la loi, des unités peuvent être affectées à des prestations d'utilité publique, ayant un but culturel ou humanitaire, ou d'aide à la Nation, effectuées contre paiement.

Par dérogation au paragraphe précédent, les prestations effectuées au profit de l'Office central d'action sociale et culturelle au profit des membres de la communauté militaire (OCASC) ainsi qu'à divers organismes publics appartenant à l'élément civil en vue d'assurer le rapatriement de leur patrimoine, suite au retrait définitif des forces armées en Allemagne, sont effectuées à titre gracieux."

Ainsi qu'il ressort des explications de l'officier délégué, les missions visées peuvent consister en des prêts de matériel militaire comme des tentes à des écoles ou à des communes, en la participation à l'organisation de fêtes commémoratives d'anciens combattants ou d'expositions en relation avec les activités de l'armée.

Cette aide fournie par l'armée sera payante non seulement pour les personnes privées mais aussi pour les personnes morales de droit public comme les communes, voire d'autres services publics de l'Etat, lorsque l'aide fournie ne s'inscrit pas dans le cadre d'une disposition légale.

Le Conseil d'Etat attire l'attention des auteurs du projet sur le fait que le texte à l'examen ne règle pas l'ensemble du régime juridique applicable aux prestations offertes par les Forces armées à d'autres services publics ou à des tiers. Il ne concerne que :

"... des prestations d'utilité publiques, ayant un but culturel, patriotique ou humanitaire, ou d'aide à la Nation, ..."

et non les réquisitions, dont certaines sont prévues par la loi et d'autres pas.

A cet égard, dans un rapport transmis à la Chambre des représentants, la Cour des comptes a insisté sur la nécessité d'adopter une législation permanente autorisant les Forces armées à fournir des prestations au profit de tiers et l'Etat à prévoir une rétribution compensant partiellement ou totalement le coût de ces prestations et organisant le régime juridique des réquisitions ⁽¹⁰⁾.

2. Outre l'observation qui précède, l'alinéa 2 en projet précise que "certaines prestations peuvent être effectuées totalement ou partiellement à titre gratuit". Le texte n'apporte cependant aucune précision sur les conditions suivant lesquelles la prestation sera tantôt gratuite, tantôt payante totalement ou partiellement.

⁽¹⁰⁾ Rapport de la Cour des comptes adopté en l'assemblée générale du 5 septembre 2001, notamment les pages 13 et 14.

Enfin, ce même alinéa en projet charge le Ministre de la Défense de fixer les modalités d'application "des paragraphes précédents". Outre que la disposition en projet n'est pas divisée en paragraphes, une telle délégation devrait être mieux circonscrite.

3. L'article 70bis, § 1er, alinéa 1er, 1°, de la loi du 2 décembre 1957 sur la gendarmerie précise que les prestations d'utilité publique au profit de tiers ne peuvent avoir lieu que si les missions légales ne sont pas mises en péril. Une telle précision devrait également apparaître dans le texte en projet.

Au vu de ces observations, l'article 116 du projet doit être fondamentalement revu.

TITRE VII - INTERIEUR

Chapitre Ier - Modification de la loi du 31 décembre 1963 sur la protection civile

L'exposé des motifs relatif à ce chapitre concerne le chapitre II du présent titre. Le chapitre Ier ne fait donc l'objet d'aucun commentaire pertinent.

Article 117

Les centres d'appel unifié sont organisés par la loi du 8 juillet 1964, relative à l'aide médicale urgente.

La disposition en projet devrait être insérée dans la loi précitée.

Chapitre III - Réforme des polices

Le protocole de négociation syndicale n'est pas joint au dossier. Selon les informations fournies par le fonctionnaire délégué, la négociation est terminée mais le protocole n'a pas encore reçu la signature des parties. Dans l'hypothèse où la négociation ne se serait pas conclue par un accord unanime, le projet devra être à nouveau soumis au Conseil des ministres pour que la formalité soit pleinement accomplie.

Article 126

Cette disposition est extraite d'un projet de loi "insérant les articles 43ter, 44bis, 46bis, 69 et 70 dans les lois sur l'emploi des langues en matière administrative, coordonnées le 18 juillet 1966".

Il est renvoyé à l'observation formulée dans l'avis 32.045/2 à propos de cette disposition ⁽¹¹⁾.

TITRE VIII - AFFAIRES ECONOMIQUES

Chapitre II - Des dispositions relatives à la surveillance du secteur du diamant afin de prévenir la fraude et les abus portant atteinte à l'ordre public

Article 134

1. L'article 134, § 1er, du projet charge le Ministre qui a les affaires économiques dans ses attributions d'exercer la "surveillance" du secteur belge du diamant afin de prévenir "la fraude et les abus portant atteinte à l'ordre public". Le paragraphe 2 du même article confère au Roi une délégation Lui permettant de déterminer "les modalités, règles, procédures et compétences" nécessaires à cette surveillance. Le paragraphe 3 impose aux commerçants en diamants une obligation d'enregistrement,

⁽¹¹⁾ Doc. parl. Chambre , n° 50 - 1458/1, p.57.

enregistrement dont le Roi détermine, selon le paragraphe 4, "les conditions, procédures, règles et compétences d'autorisation et de retrait". La disposition en projet a donc la valeur d'une loi sur l'accès à la profession.

Il est inadmissible que le législateur confère une délégation à ce point étendue au Roi. A tout le moins, le législateur même devrait fixer les règles de base afin de maintenir la liberté d'action du Roi dans des limites acceptables. Il faut par ailleurs expliciter et circonscrire les notions imprécises et vastes de "surveillance" ⁽¹²⁾ et de "fraude et abus portant atteinte à l'ordre public" ⁽¹³⁾ qu'emploie le projet. Le projet devrait fixer, en outre, les critères selon lesquels peut être octroyé ou retiré l'enregistrement nécessaire à l'exercice des activités professionnelles de commerçant en diamants, ce qui constitue une limitation de la liberté du commerce ⁽¹⁴⁾.

2. L'attribution directe de compétences à un ministre par le législateur signifie que ce dernier empiète sur une prérogative qui, en principe, revient au Roi en sa qualité de chef du pouvoir exécutif fédéral (article 37 de la Constitution). L'habilitation que le projet confère au Ministre qui a les affaires économiques dans ses attributions doit être remplacée par une habilitation au Roi.

⁽¹²⁾ Selon l'exposé des motifs, "la surveillance comprend tous les moyens, mesures, procédures qui doivent aider, aussi d'une façon préventive, à combattre les abus et la fraude dans le secteur diamantaire".

⁽¹³⁾ L'exposé des motifs précise que "la fraude et les abus portent incontestablement atteinte à l'ordre public". On pourrait en déduire que le projet vise toute forme de fraude ou d'abus.

⁽¹⁴⁾ Cette liberté est consacrée par l'article 7 du décret des 2-17 mars 1791 portant suppression de tous les droits d'aides, de toutes les maîtrises et jurandes, et établissement de patentes. Ce décret a toujours force obligatoire en Belgique.

Article 135

1. La sanction que prévoit l'article 135 en ce qui concerne les infractions "à cette loi et aux arrêtés d'exécution pris(es) en vertu de cette loi" vise toutes les dispositions du projet de loi-programme. Dès lors qu'il s'agit manifestement des seules dispositions du titre VIII, chapitre II, il y a lieu de se référer aux "dispositions du présent chapitre".

Par ailleurs, il faut indiquer de manière plus précise les infractions qui sont sanctionnées ⁽¹⁵⁾.

2. Les compétences des agents chargés du contrôle (voir l'article 135, § 2, du projet) doivent être définies de manière plus précise.

TITRE IX - TELECOMMUNICATIONS ET ENTREPRISES ET PARTICIPATIONS PUBLIQUES

Chapitre I - Avant-projet de loi portant modification de la loi du 21 mars 1991 portant réforme de certaines entreprises publiques économiques

Article 136

La définition que donne de l'"envoi recommandé" l'article 131, alinéa 1er, 8°, de la loi du 21 mars 1991 portant réforme de certaines entreprises publiques économiques, n'exclut pas nécessairement le recommandé électronique.

⁽¹⁵⁾ Il résulte, par exemple, du projet tel qu'il a été soumis pour avis, que le Ministre qui a les affaires économiques dans ses attributions et qui exercerait la surveillance du secteur du diamant de manière insuffisante, pourrait de ce fait être sanctionné pénalement.

Par conséquent, la seule suppression des mots "quelqu'en soit le support" ne suffit pas à exclure du monopole de La Poste les envois recommandés électroniques utilisés dans le cadre de procédures judiciaires ou administratives.

L'avant-projet de loi devrait spécifier clairement, c'est-à-dire dans le texte lui-même et non seulement dans l'exposé des motifs, que le monopole de La Poste, dans le cadre de ces procédures, se limite au courrier recommandé physique ⁽¹⁶⁾.

Article 137

L'article 144decies, § 3, de la loi du 21 mars 1991 portant réforme de certaines entreprises publiques économiques a été remplacé par la loi du 3 juillet 2000. En conséquence, les mots "inséré par l'article 22 de l'arrêté royal du 9 juin 1999 et" seront supprimés de la phrase liminaire de l'article du projet.

Article 138

1. Les modifications projetées concernent l'article 144duodecies, § 1er, alinéa 2 et non l'alinéa 1er.

⁽¹⁶⁾ Voir, dans le même sens, la lettre du 26 mars 2002 de la Commission européenne, qui s'exprime comme suit :
"En effet, la lettre de mise en demeure de la Commission précise bien que la violation des règles du Traité fait que les mots en question étendent le monopole de La Poste/De Post sans justification objective, au nouveau marché du courrier recommandé électronique dans le cadre des procédures judiciaires et administratives.
A cet égard, comme la loi du 21 mars 1991 portant réforme de certaines entreprises publiques économiques ne contient pas de définition du service de courrier recommandé, le projet de loi visant à supprimer les mots en cause devra spécifier clairement que le monopole de La Poste/De Post se limite au courrier recommandé physique."

2. Cette disposition n'a pas été remplacée ni modifiée par l'article 6 de l'arrêté royal du 13 juillet 2001. Cette mention sera donc supprimée de la phrase liminaire de l'article du projet.

3. S'agissant de "jours", la qualification de "civils" ou de "calendrier" est inutile. Il est préférable de supprimer l'adjectif "civils".

De même dans la version néerlandaise, il faut remplacer les mots "14 kalenderdagen" par "15 dagen".

Chapitre IV - La modification de la loi du 1er avril 1971 portant création d'une Régie des Bâtiments

Article 142

L'article 4 de la loi du 1er avril 1971 portant création d'une Régie des bâtiments a été remplacé par l'arrêté royal du 18 janvier 1996 et n'a pas subi depuis d'autre modification. La phrase liminaire de l'article du projet sera corrigée en conséquence.

TITRE X - CHANCELLERIE ET SERVICES GENERAUX

Article 143

1. Dans le texte néerlandais, on remplacera l'expression "toegestane ontvangsten" par la formule d'usage "toegewezen ontvangsten".

2. La précision donnée par l'exposé des motifs, selon laquelle "on ne vise pas dans les produits divers des recettes découlant du sponsoring", doit apparaître dans le texte même du projet.

TITRE XI - TRANSPORT

Article 145

Cette disposition attribue des pouvoirs spéciaux au Roi.

L'article 1er de la loi du 18 février 1969 relative aux mesures d'exécution des traités et actes internationaux en matière de transport par route, par chemin de fer ou par voie navigable habilite le Roi à arrêter "toute mesure nécessaire pour assurer l'exécution d'obligations résultant des traités internationaux et des actes internationaux pris en vertu de ceux-ci".

Cette habilitation est toutefois limitée puisqu'elle ne s'applique pas "aux règlements et directives pris en application de l'article 87 du Traité instituant la Communauté économique européenne" ⁽¹⁷⁾.

En outre cette habilitation ne contient pas les limites dans lesquelles les pouvoirs spéciaux peuvent être accordés au Roi.

Dans ces conditions, il serait préférable de modifier l'article 1er de la loi du 18 février 1969, précité, en y intégrant le dispositif en projet.

A cette occasion, il appartiendra au législateur d'apprécier si, compte tenu du fait que les pouvoirs spéciaux ont pour but de transposer des directives européennes dans une matière technique et complexe, l'habilitation donnée au Roi doit être ou non limitée dans le temps.

⁽¹⁷⁾ Devenu l'article 83.

TITRE XII - INTEGRATION SOCIALE

Articles 146 et 147

L'article 146 du projet autorise le ministre qui a l'intégration sociale et l'économie sociale dans ses attributions à octroyer des subventions, comme il est prévu au budget des dépenses, dans les limites des crédits disponibles aux articles budgétaires spécifiques, et ce sous certaines conditions.

L'article 147 du projet prévoit une procédure sommaire pour l'introduction de projets faisant l'objet d'une demande de subvention.

Les deux articles reproduisent donc littéralement les termes des articles 1er et 3 de l'arrêté royal du 19 mars 2002 accordant une autorisation au ministre qui a l'intégration sociale et l'économie sociale dans ses attributions d'octroyer des subventions.

En son avis 32.498/3 relatif au projet qui est devenu l'arrêté royal du 19 mars 2002 susvisé, le Conseil d'Etat a estimé que cette réglementation ne pouvait s'inscrire dans le cadre de la règle énoncée à l'article 12, alinéa 3, des lois coordonnées sur la comptabilité de l'Etat, qui prévoit qu'"en l'absence d'une loi organique, tout subside doit faire l'objet dans le budget général des dépenses d'une disposition spéciale qui en précise la nature et que ces subsides peuvent être octroyés aux conditions fixées par le Roi".

A cet égard, le Conseil d'Etat a toutefois attiré l'attention sur la circonstance que, étant donné qu'aucune garantie ne pouvait être donnée par avance quant à la reconduction annuelle effective de cette autorisation par le législateur budgétaire, il était déconseillé de fonder simplement de tels régimes sur une disposition budgétaire et qu'il valait mieux, au contraire, leur donner un fondement légal d'une durée de validité indéterminée, au moyen d'une loi organique.

Quoi qu'il en soit, les articles 146 et 147 du projet ne peuvent être considérés comme le règlement organique souhaité, puisqu'ils ne prévoient pas dans quelle matière les crédits disponibles visés et les articles budgétaires spécifiques doivent se situer ⁽¹⁸⁾, ni quelles personnes ou organisations peuvent bénéficier des subventions visées ⁽¹⁹⁾.

Ces articles doivent au contraire être regardés comme une dérogation à la règle énoncée à l'article 12, alinéa 3, des lois coordonnées sur la comptabilité de l'Etat. Le ministre compétent se voit en effet attribuer une délégation très étendue en vue d'accorder dans des cas individuels des subventions qui ne seront pas soumises à des conditions établies au préalable par le Roi, dans un arrêté réglementaire.

Il appartiendra aux Chambres législatives de juger s'il existe des motifs suffisants pour déroger aux lois coordonnées et s'il est opportun d'accorder au ministre un pouvoir discrétionnaire aussi étendu.

TITRE XIII - ENTREE EN VIGUEUR

Article 148

1. Il résulte de l'article 148 en projet que la loi entrera immédiatement en vigueur le jour de sa publication au Moniteur belge, sauf les dispositions qui sont mentionnées dans cet article et dont l'entrée en vigueur est fixée à une autre date.

A moins qu'un motif spécifique ne justifie de déroger au délai habituel d'entrée en vigueur prévu par l'article 4, alinéa 2, de la loi du 31 mai 1961 relative à l'emploi des langues en matière législative, à la présentation, à la publication et à l'entrée

⁽¹⁸⁾ L'article 2 de l'arrêté royal du 19 mars 2002 précité fait référence aux programmes "Sécurité d'existence", "Accueil des réfugiés" et "Economie sociale".

⁽¹⁹⁾ Le commentaire relatif aux articles 146 et 147 du projet fait état en termes généraux d'organisations actives au niveau de l'intégration sociale.

en vigueur des textes légaux et réglementaires, il faut, en principe, renoncer à l'entrée en vigueur immédiate afin d'accorder à chacun un délai raisonnable pour prendre connaissance des nouvelles règles et s'y adapter.

2. A l'avant-dernier tiret, la disposition en projet donne à l'article 122 de l'avant-projet un effet rétroactif au 1er janvier 2002.

Il y a lieu de rappeler à cet égard que selon la jurisprudence de la Cour d'arbitrage

"La rétroactivité de dispositions législatives, qui est de nature à créer de l'insécurité juridique, ne peut se justifier que par des circonstances particulières, notamment lorsqu'elle est indispensable au bon fonctionnement ou à la continuité du service public." ⁽²⁰⁾ .

Il appartient à l'auteur de l'avant-projet d'apporter la justification nécessaire.

⁽²⁰⁾ Not. C.A., n° 98/2001, 13 juillet 2001, cons. B.8.1.

Het advies betreffende titel I, titel II, hoofdstukken I, IV, en VI tot XII, titels IV, VIII, X en XIII werd gegeven door de eerste kamer, samengesteld uit

L'avis concernant le titre Ier, le titre II, chapitres Ier, IV, et VI à XII, les titres IV, VIII, X et XIII a été donné par la première chambre, composée de

de Heren
Messieurs

M. VAN DAMME,

kamervoorzitter,
président de chambre,

J. BAERT,
J. SMETS,

staatsraden,
conseillers d'Etat,

Mevrouw
Madame

A. BECKERS,

griffier,
greffier.

De overeenstemming tussen de Nederlandse en de Franse tekst werd nagezien onder toezicht van de HH. M. VAN DAMME, J. BAERT en J. SMETS.

De verslagen werden uitgebracht door de HH. P. DEPUYDT en W. VAN VAERENBERGH, eerste auditeurs, J. VAN NIEUWENHOVE, auditeur, en B. WEEKERS, adjunct-auditeur. De nota's van het Coördinatiebureau werden opgesteld en toegelicht door Mevr. M.-C. CEULE, eerste referendaris - afdelingshoofd, Mevr. K. BAMS en de HH. L. VAN CALENBERGH en G. DE BLEECKERE, adjunct-referendarissen.

La concordance entre la version néerlandaise et la version française a été vérifiée sous le contrôle de MM. M. VAN DAMME, J. BAERT en J. SMETS.

Les rapports ont été présentés par MM. P. DEPUYDT et W. VAN VAERENBERGH, premier auditeurs, J. VAN NIEUWENHOVE, auditeur, et B. WEEKERS, auditeur adjoint. Les notes du Bureau de coordination ont été rédigées et exposées par Mme M.-C. CEULE, premier référendaire chef de section, Mme K. BAMS et MM. L. VAN CALENBERGH et G. DE BLEECKERE, référendaires adjoints.

DE GRIFFIER - LE GREFFIER,

DE VOORZITTER - LE PRESIDENT,

A. BECKERS

M. VAN DAMME

Het advies betreffende titel I, titel II, hoofdstuk XII, titel III, titel XII en titel XIII werd gegeven door de derde kamer, samengesteld uit

L'avis concernant le titre Ier, le titre II, chapitre XII, le titre III, le titre XII et le titre XIII a été donné par la troisième chambre, composée de

de Heren
Messieurs

W. DEROOVER,

eerste voorzitter,
premier président,

D. ALBRECHT,
P. LEMMENS,

staatsraden,
conseillers d'Etat,

Mevrouw
Madame

A.-M. GOOSSENS,

toegevoegd griffier,
greffier assumé.

De overeenstemming tussen de Nederlandse en de Franse tekst werd nagezien onder toezicht van de HH. D. ALBRECHT en P. LEMMENS.

De verslagen werden uitgebracht door de HH. B. SEUTIN, eerste auditeur, J. VAN NIEUWENHOVE en W. PAS, auditoren, en B. WEEKERS, adjunct-auditeur. De nota's van het Coördinatiebureau werden opgesteld en toegelicht door de H. J. DRIJKONINGEN, eerste referendaris, en Mevr. K. BAMS, adjunct-referendaris.

La concordance entre la version néerlandaise et la version française a été vérifiée sous le contrôle de MM. D. ALBRECHT et P. LEMMENS.

Les rapports ont été présentés par MM. B. SEUTIN, premier auditeur, J. VAN NIEUWENHOVE et W. PAS, auditeurs, et B. WEEKERS, auditeur adjoint. Les notes du Bureau de coordination ont été rédigées et exposées par M. J. DRIJKONINGEN, premier référendaire, et Mme K. BAMS, référendaire adjoint.

DE GRIFFIER - LE GREFFIER,

DE EERSTE VOORZITTER - LE
PREMIER PRÉSIDENT,

A.-M. GOOSSENS

W. DEROOVER

L'avis concernant les titres Ier, II (chapitres II, III et V), V (chapitres Ier à V), VI (chapitres Ier à IX), VII (chapitres Ier à III), IX (chapitres Ier à IV), XI (articles 144-145) et XIII (article 148), a été donné par la quatrième chambre, composée de

Het advies betreffende de titels I, II (hoofdstukken II, III en V), V (hoofdstukken I tot V), VI (hoofdstukken I tot IX), VII (hoofdstukken I tot III), IX (hoofdstukken I à IV), XI (artikels 144-145) en XIII (artikel 148), werd gegeven door de vierde kamer, samengesteld uit

Madame
Mevrouw

M.-L. WILLOT-THOMAS,

président de chambre,
kamervoorzitter,

Messieurs
de Heren

P. LIÉNARDY,
P. VANDERNOOT,

conseillers d'Etat,
staatsraden,

Mesdames
Mevrouwen

B. VIGNERON,
C. GIGOT,

greffiers,
griffiers.

Les rapports ont été présentés par Mme P. VANDERNACHT, MM. L. DETROUX et A. LEFEBVRE, auditeurs. La note du Bureau de coordination a été rédigée par Mmes A.-F. BOLLY, G. MARTOU et A. VAGMAN, référendaires adjoints et exposée par Mme G. MARTOU.

De verslagen werden uitgebracht door Mevr. P. VANDERNACHT en de HH L. DETROUX en A. LEFEBVRE, auditeurs. De nota van het Coördinatiebureau werd opgesteld door Mevr. A.-F. BOLLY, G. MARTOU et A. VAGMAN, adjunct-referendarissen, en toegelicht door Mevr. G. MARTOU.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise a été vérifiée sous le contrôle de M. P. LIÉNARDY.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst werd nagezien onder toezicht van de H. P. LIÉNARDY.

LE GREFFIER - DE GRIFFIER,

LE PRÉSIDENT - DE VOORZITTER,

C. GIGOT

M.-L. WILLOT-THOMAS